



Statistics Sweden

Statistiska centralbyrån



Barn eller inte?

**Resultat från en enkätundersökning
om kvinnors och mäns inställning
till barnafödande**

Barn eller inte?

Resultat från en enkätundersökning om
kvinnors och mäns inställning till barnafödande

Demographic reports 2009:2

Having children or not?

Results from a questionnaire survey about women's and men's attitudes towards having children

Statistics Sweden
2009

Tidigare publicering – se omslagets insida
Previous publication – listed at the inside of the cover

Producent
Producer SCB, prognosinstitutet
Statistics Sweden, Forecast Institute
Box 24300, 104 51 Stockholm
+46 8 506 940 00
demografi@scb.se

Förfrågningar
Inquiries Karin E Lundström +46 8 506 947 02
karin.e.lundstrom@scb.se
Karin Lundström +46 8 506 941 87
karin.lundstrom@scb.se

Det är tillåtet att kopiera och på annat sätt mångfaldiga innehållet i denna publikation.
Om du citerar, var god uppge källan på följande sätt:

Källa: SCB, Demografiska rapporter 2009:2, *Barn eller inte? Resultat från en enkätundersökning om kvinnors och mäns inställning till barnafödande.*

It is permitted to copy and reproduce the contents in this publication. When quoting, please state the source as follows:

Source: Statistics Sweden, Demographic reports 2009:2, *Having children or not? Results from a questionnaire survey about women's and men's attitudes towards having children.*

Omslag: INA/Johnny Franzén
Cover

ISSN 1654-1510 (online)
ISSN 0283-8788 (print)
ISBN 978-91-618-1499-2 (print)
URN:NBN:SE:SCB-2009-BE51BR0902_pdf (pdf)

Printed in Sweden
SCB-Tryck, Örebro 2009.10

Förord

Under våren 2009 genomförde SCB en enkätundersökning om barnafödande. Syftet med undersökningen är att få mer kunskap kring kvinnors och mäns inställning till och erfarenhet av barnafödande och barnlöshet. I enkäten har både barnlösa och personer som hade ett eller två barn tillfrågats. I denna rapport redovisas resultat från undersökningen.

Rapporten har utarbetats av Karin E Lundström, Karin Lundström, Ylva Nettelblatt och Johan Tollebrandt. Lena Lundkvist, Lotta Persson och Richard Öhrvall har bidragit med värdefulla synpunkter.

Statistiska centralbyrån i oktober 2009

Stina Andersson

Anders Ljungberg

SCB tackar

Tack vare våra uppgiftslämnare – privatpersoner, företag, myndigheter och organisationer – kan SCB tillhandahålla tillförlitlig och aktuell statistik som tillgodoser samhällets informationsbehov.

Innehåll

A separate text in English is provided at the end of the publication, on page 69.

Förord	3
Sammanfattning	7
Teckenförklaring	8
Bakgrund	9
Kvinnor och män utan barn	13
Flytta ihop och gifta sig	14
Tidigare partners	15
Styvbarn	15
Barn i framtiden?	15
Varför inga barn ännu?	16
Troligen inte eller nej på frågan	18
Frivillig barnlöshet?	18
Önskat antal barn	18
Kvinnor och män med barn	21
Antal barn	21
Beslutet att skaffa barn	22
Första barnet	22
Andra barnet	24
Fler barn?	26
Kvinnor och män med ett barn	26
Kvinnor och män med två barn	27
Uppnår man önskat barnantal?	29
Personer som fått sitt första barn efter 2008	31
Hjälp att bli gravid	32
En ideal ålder att få barn?	35
Hur förändas livet när man får barn?	39
Egna kommentarer	43
Sammanfattande diskussion	45
Barnlöshet	45
Tvåbarnsnormen fortfarande stark	46

Fakta om statistiken	47
Så görs statistiken.....	47
Definitioner och förklaringar.....	47
Statistikens tillförlitlighet	49
Redovisning av osäkerhetsmått.....	50
Bra att veta.....	50
Referenser	51
Bilaga 1: Enkät	53
Bilaga 2: Tabeller	65
In English	69
Summary.....	69
List of tables.....	71
List of graphs	72
List of terms	73
List of phrases	74
Explanatory symbols.....	74

Sammanfattning

I denna rapport presenteras resultat från en enkätundersökning om kvinnors och mäns inställning till barnafödande, som genomförts under våren 2009. Undersökningen genomfördes för att få en djupare kunskap om hur kvinnor och män ser på barnafödande och familjebildning. I urvalet ingår 7 000 kvinnor 20-40 år och män 20-44 år som antingen var barnlösa i slutet av 2008 eller som fått sitt första eller andra barn under 2006. Svarsfrekvensen blev 51 procent.

Resultaten från undersökningen visar att de allra flesta som ännu inte har fått barn vill ha barn i framtiden. Det tycks inte ha skett någon minskning i andelen som tror att de kommer få barn. Detta trots att enkäten besvarats under en lågkonjunktur. Jämfört med en liknande undersökning från år 2000 är det en ungefär lika stor andel som svarar ja eller kanske på frågan om de tror att de kommer att skaffa barn någon gång.

De vanligaste orsakerna till att man inte fått barn ännu är att man vill göra annat först eller inte känner sig mogen. Bland kvinnor och män utan partner är det bristen på en sådan som är den vanligaste anledningen. Det gäller särskilt de äldre. Många menar också att de tar tid att hitta rätt partner, en stor andel av de barnlösa kvinnorna och männen har ett eller flera samboförhållanden bakom sig.

Under lång tid har det varit vanligast att få två barn. Detta mönster ser ut att kunna hålla i sig även i framtiden. De barnlösa uppger i stor utsträckning att de vill ha två barn. Bland de med ett barn vill de flesta ha ett till, medan majoriteten av tvåbarnsföräldrarna inte vill ha fler barn.

En femtedel av de barnlösa äldre kvinnorna och en fjärdedel av männen uppger att de inte vill ha barn. Då många skjuter sitt barnafödande länge upp i åldrarna är det fler som får problem att bli gravida. Bland de äldre barnlösa är det många som försökt men ännu inte lyckats bli gravida. Många av dessa har också tagit hjälp av till exempel ägglossningstester eller insemination för att få barn. Bland de som fått barn i åldrarna över 30 är det ungefär en tredjedel som använt något eller flera hjälpmedel.

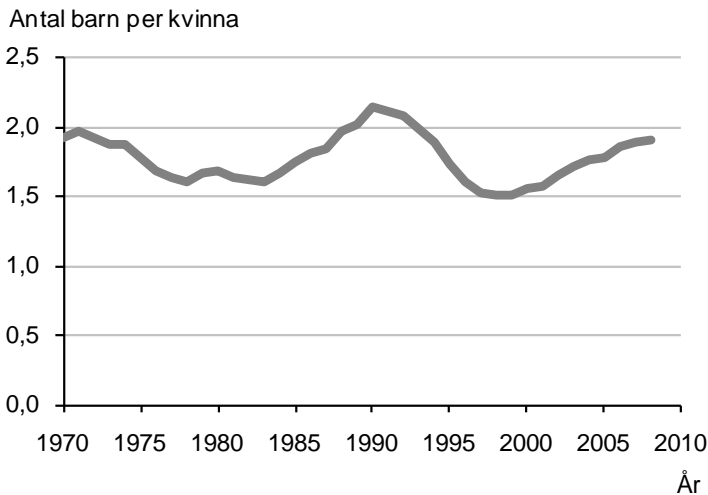
Teckenförklaring

- Inget finns att redovisa (värdet noll)
- 0 Mindre än hälften av den använda enheten

Bakgrund

Antalet födda barn varierar kraftigt i Sverige från en tidsperiod till en annan. I slutet av 1980-talet och början av 1990-talet föddes jämförelsevis många barn i Sverige. År 1990 var antalet nyfödda som störst, nästan 124 000, vilket motsvarade ett fruktsamhetstal på 2,1 barn per kvinna. Tre år senare började antalet födda minska nämnvärt och fruktsamheten var 1999 nere på 1,5 barn per kvinna, en så låg nivå har aldrig uppmätts tidigare. Under 2000-talet har barnafödandet ökat igen och 2008 föddes 109 000 barn, vilket motsvarar 1,9 barn per kvinna i genomsnitt. Detta är jämfört med andra länder i Europa en hög fruktsamhet.

Diagram 1
Summerad fruktsamhet, 1970-2008
Total fertility rate, 1970-2008



Barnafödandet i Sverige påverkas bland annat av förändringar i familjepolitiken. Den höga fruktsamheten under åren runt 1990 är delvis en följd av ändringar i föräldraförsäkringens regler i slutet av 1980-talet som uppmuntrade till kortare avstånd mellan födslarna. Barnafödandet är också starkt kopplat till konjunktursvängningar. Nedgången i fruktsamhet efter 1992 sammanfaller med den ekonomiska krisen på 90-talet. Det starka sambandet mellan konjunktur och fruktsamhet i Sverige brukar förklaras av att den ekonomiska ersättningen vid föräldraledighet bestäms av föräldrarnas förvärvsinkomst. De arbetslösas fruktsamhet är nästan lika hög som

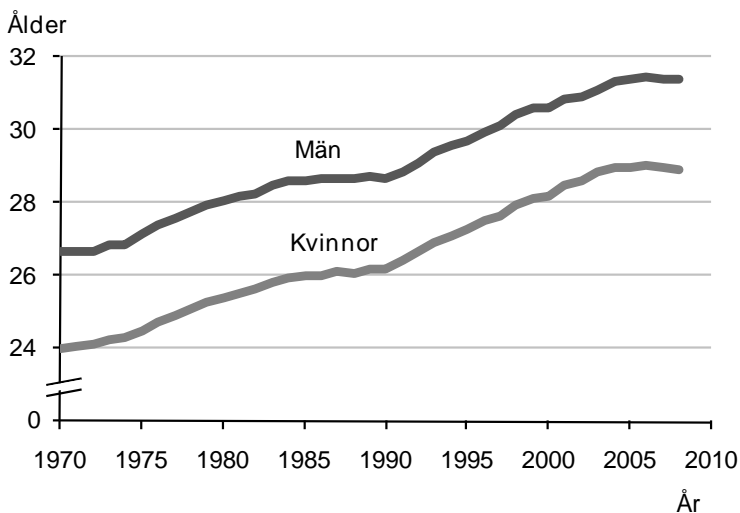
de sysselsattas. Den grupp som föder särskilt få barn är de som helt står utanför arbetskraften, som alltså varken är arbetslösa eller förvärvsarbetar. En stor del av dessa är studerande. Minskningen av arbetstillfällen under 90-talskrisen ledde till att allt fler gick vidare till högskolor och universitet, vilket innebar en drastisk ökning av antalet utanför arbetskraften.

Den genomsnittliga åldern vid första barnets födelse har länge ökat i Sverige. Medelåldern har stigit i princip konstant sedan 1970-talet. Ökningen såg ut att mattas av något under början av babyboomen i slutet av 1980-talet men tog fart igen år 1990. I början av 1970-talet var kvinnor i genomsnitt 24 år och män 27 år när de blev föräldrar för första gången. År 2008 var medelåldern för kvinnor 29 år och för män drygt 31 år. Sedan 2004 har ökningen avstannat och under de senaste åren har medelåldern vid första barnets födelse minskat något, både för kvinnor och för män.

Diagram 2

Medelålder vid första barnets födelse, 1970-2008. Kvinnor och män

Mean age at first birth, 1970-2008. Women and men



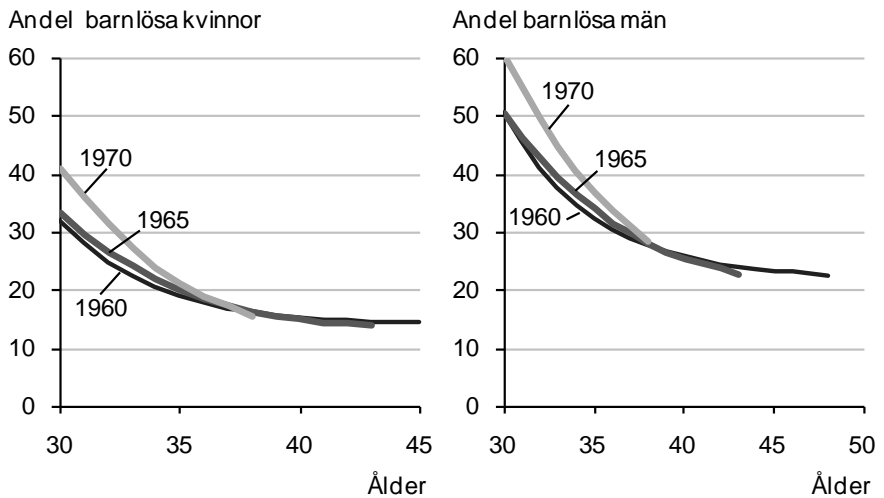
Trots fruktsamhetens upp- och nedgångar och den ökande åldern vid barnafödande har det slutliga antalet barn per kvinna legat ganska stabilt och kvinnor födda under 1900-talet har i genomsnitt fått ungefär två barn. Andelen som förblir barnlösa har däremot ökat. Bland kvinnor födda på 1940-talet har 11 procent aldrig fått barn medan andelen slutligt barnlösa bland kvinnor födda kring 1960 är 14 procent. Barnlösheten är högre bland män, 16 procent av männen födda omkring 1940 har förblivit barnlösa medan mer än 20

procent av männen födda 1960 har det. Det finns dock tecken på att barnlösheten kan komma att minska. I diagram 3 visas andelen barnlösa efter ålder bland kvinnor och män födda i Sverige. Senareläggningen av barnafödandet märks tydligt i diagrammet. Kvinnor och män födda 1970 är i högre grad barnlösa i åldrarna mellan 30 och 35 år. De lyckas dock "komma ikapp" i högre åldrar och når antagligen samma eller en lägre nivå på barnlöshet än de två tidigare födelsekohorterna.

Diagram 3

Barnlösa kvinnor och män födda 1960, 1965 och 1970 efter ålder. Procent

Childless women and men born 1960, 1965 and 1970 by age. Percent



Under lång tid har ålder vid barnafödandet och andelen som förblir barnlösa ökat, men vi befinner oss i en tid där det finns tendenser till att dessa trender kan mattas av eller vända. Samtidigt är vi inne i en lågkonjunktur vilken kan ha effekt på barnafödandet. I SCB:s senaste befolkningsprognos¹ antas dock endast en marginell effekt av krisen. En anledning till detta är att en stor andel redan går vidare till högre utbildning. Det bör därför inte finnas utrymme för en så stor utbildningsexpansion som vi såg under 1990-talskrisen.

Hur kommer då fruktsamheten utvecklas framöver? För att kunna göra antaganden om framtiden krävs förutom olika studier av fruktsamhet också kunskap om kvinnors och mäns inställning till barnafödande. För att öka denna kunskap genomförde SCB under

¹ SCB 2009

våren 2009 en enkätundersökning om attityder till barnafödande som skickats ut till kvinnor och män, både till barnlösa och de som fått barn. I urvalet ingår 7 000 kvinnor 20-40 år och män 20-44 år som antingen var barnlösa i slutet av 2008 eller som fått sitt första eller andra barn under 2006. I denna rapport redovisas resultat från undersökningen.

Liknande undersökningar har genomförts med ungefär tio års mellanrum². Undersökningarna har haft lite olika inriktning beroende på tidsperiod. Den senaste genomfördes under år 2000, då fruktsamheten var nere på rekordlåga nivåer trots att 1990-talets krisår var över. I den undersökningen låg fokus på varför barnafödandet inte hade ökat. Idag är fruktsamheten relativt hög och andra frågor är aktuella. En viktig grund i fruktsamhetsantagandet i prognosen är hur många som kommer att förbli barnlösa. Är det en större eller mindre andel än tidigare som inte tror att de kommer få barn? Denna andel kan delas upp i frivillig och ofrivillig barnlöshet. Man kan tänka sig att den frivilliga barnlösheten skulle öka för att det finns fler alternativa livsval idag och en större acceptans för dem. Hittills har vi inte sett någon forskning som stödjer detta.

De tidigare undersökningarna har visat att det kan ta lång tid att hitta en partner som man vill ha barn med, vilket har bidragit till att fler blir föräldrar i högre åldrar. Allt eftersom åldern vid barnafödande har ökat ökar också problemen att bli gravid. Detta kan leda till ofrivillig barnlöshet, men också till att man inte får så många barn man önskar. Problemet att inte lyckas bli gravid när man väl bestämt sig för att skaffa barn är ett förhållandevis utbrett problem i undersökningen från 2000. Sedan 1991 har antalet assisterade befruktningar ökat stadigt och vi vill därför följa upp hur vanligt det är med olika typer av hjälpmedel för att bli gravid.

² SCB 1982, SCB 1995 och SCB 2001

Kvinnor och män utan barn

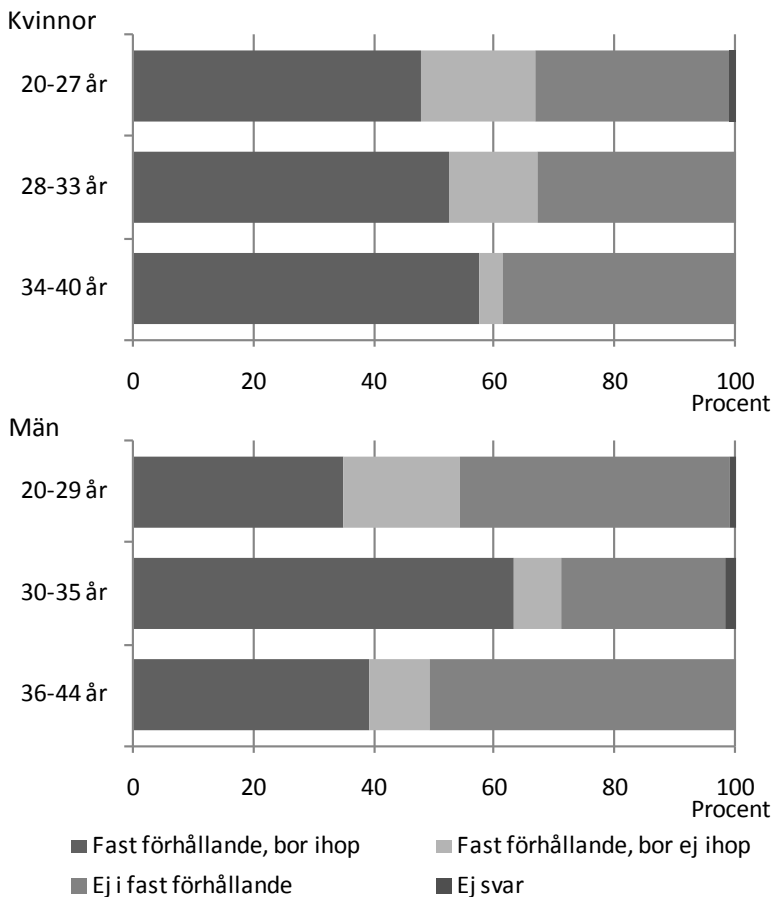
En tredjedel av personerna i urvalet var vid undersökningens tidpunkt barnlösa. I detta avsnitt presenteras hur deras familjeförhållanden ser ut och hur de ser på barnafödande.

En majoritet av de barnlösa som svarat på enkäten levde i ett fast förhållande vid undersökningstillfället. Det är en högre andel ensamstående bland de yngsta och de äldsta männen.

Diagram 4

Barnlösa kvinnor och män med och utan en partner. Procent³

Childless women and men with and without a partner. Percent



³ Skattningarna är viktade efter hur stor andel av populationen i varje stratum som representeras av de svarande. Läs mer om urvalet i avsnittet *Fakta om statistiken*. Antal svar och uppräknat antal i befolkningen redovisas i Bilaga 2.

Bland männen mellan 36 och 44 år är drygt hälften ensamstående. Det är möjligt att andelen män och kvinnor utan partner är högre än vad resultaten visar. Ensamstående är generellt sett mindre benägna att svara på urvalsundersökningar. Detta kan gälla i högre grad vid en undersökning som rör barn och familj. Bland de barnlösa männen har endast en dryg tredjedel svarat på enkäten vilket gör att resultaten för denna grupp är särskilt osäkra.

Resultaten från enkäten visar att omkring 5 procent av både kvinnorna och männen i ett fast förhållande har en partner av samma kön som de själva.

Flytta ihop och gifta sig

I de yngre åldrarna har en relativt stor andel en partner som de inte bor tillsammans med. Många av kvinnorna 20-27 år och männen 20-29 år har varit tillsammans med sin partner under en kortare tid och de kan komma att flytta ihop i framtiden. Av samtliga kvinnor och män som har en partner de inte bor ihop med tror ungefär en tredjedel att de kommer flytta ihop med sin partner under det närmsta året. En lika stor andel uppger att de är osäkra och den sista tredjedelen svarar nej på frågan.

Det blir vanligare i äldre åldrar att ha varit tillsammans med sin partner under en längre tid. Omkring var tredje kvinna över 33 år och var tredje man över 38 år lever i ett förhållande som varat i tio år eller mer. I de äldsta åldersgrupperna, kvinnor 34-40 år och män 36-44 år, är det också vanligt att ha gift sig med sin partner. Det gäller en tredjedel av kvinnorna och en dryg fjärdedel av männen i dessa åldrar.

De som är ogifta har fått svara på frågan om de tror att de kommer att gifta sig med sin nuvarande partner inom tre år. Omkring 40 procent av kvinnorna och en tredjedel av männen svarar vet ej på denna fråga. Kvinnor 28-33 år och män 30-35 år är de som i högst grad tror att de kommer gifta sig. Det gäller ungefär 40 procent i dessa grupper, medan omkring 25 procent i den yngsta åldersgruppen tror det.

Tidigare partners

Var tredje kvinna 20-27 år och mer än hälften av männen 20-29 år har inte bott ihop med någon partner i minst sex månader. Denna andel minskar med åldern och av kvinnorna 34-40 år uppger mindre än 20 procent att de aldrig bott ihop med en partner. I den äldsta gruppen män, 36-44 år, har knappt var tredje aldrig bott ihop med en partner i minst sex månader.

Bland de som haft tidigare samboförhållanden är det vanligast att ha bott ihop med en partner förut. Det gäller både bland de som vid undersökningen var ensamstående och de som bodde med en partner. Bland kvinnorna 20-27 år uppger drygt 80 procent att de bott ihop med endast en tidigare partner medan mer än 40 procent av de äldsta kvinnorna har två eller fler samboförhållanden bakom sig. Bland männen är andelarna ungefär desamma.

Styvbarn

En del av de barnlösa bor tillsammans med sin partners barn. Det gäller ungefär 5 procent av alla barnlösa i ett fast förhållande. Att bo med styvbarn blir vanligare med stigande ålder och i den äldsta åldersgruppen kvinnor har var tionde en partner som har egna barn. Även bland män i den äldsta åldersgruppen har ca 10 procent styvbarn. Tyvärr är denna grupp för liten för att vi ska kunna jämföra deras tankar om egna barn i framtiden med de som inte bor tillsammans med barn.

Barn i framtiden?

En stor del av dem som ännu inte har fått barn tror att de kommer att bli föräldrar i framtiden. Detta visas i tabell 1. Ungefär lika många kvinnor som män räknar med att få barn så småningom. Andelen sjunker dock högre upp i åldrarna där istället andelen som är tveksamma ökar. Det är tydligt att tankar på barn är längre bort för de ensamstående än för de som bor med en partner. Bland de ensamstående är det färre som svarar ja på frågan och istället fler som svarar kanske. Att svara nej på frågan om man tror att man kommer få barn är förhållandevis vanligt först bland kvinnor 34-40 år och män över 35 år. Men även i dessa åldrar tror mer än hälften att de kommer eller kanske kommer att skaffa barn i framtiden.

Tabell 1**Tror du att du kommer skaffa barn någon gång? Procent***Do you think you will have children in the future? Percent*

Sammanboende barnlösa kvinnor och män							
	Ja	Kanske	Troligen inte	Nej	Ej svar	Summa	Antal svar
Kvinnor							
20-27 år	87±8	8±6	5±5	1±2	-	100	85
28-33 år	75±10	21±9	3±4	2±2	-	100	84
34-40 år	33±10	34±10	15±8	16±8	2	100	88
Män							
20-29 år	89±7	6±7	-	-	4	100	51
30-35 år	74±10	16±8	6±5	3±4	1	100	72
36-44 år	38±15	17±11	12±10	29±14	4	100	48
Ensamboende barnlösa kvinnor och män							
	Ja	Kanske	Troligen inte	Nej	Ej svar	Summa	Antal svar
Kvinnor							
20-27 år	68±10	16±9	10±7	3±4	3	100	84
28-33 år	50±11	35±11	7±6	4±5	4	100	82
34-40 år	14±8	42±12	20±10	20±9	5	100	65
Män							
20-29 år	74±10	14±8	3±4	6±5	4	100	81
30-35 år	58±15	27±14	10±10	2±5	2	100	40
36-44 år	12±8	46±12	23±11	17±9	2	100	69

Varför inga barn ännu?

De som svarade ja eller kanske på frågan om de tror att de kommer skaffa barn någon gång fick också svara på frågan om varför de ännu inte fått barn. Orsakerna skiljer sig beroende på respondentens kön, ålder och familjeförhållanden.

Bland de barnlösa som inte bor med en partner säger en majoritet att en av anledningarna till att de ännu inte fått barn är för att de inte har någon partner som de vill ha barn tillsammans med. Inte sällan i kombination med en eller flera andra anledningar. Ungefär en tredjedel av de barnlösa som inte bor ihop med en partner har angett två eller flera skäl. Det är särskilt i de äldre åldersgrupperna som avsaknaden av en partner anges som skäl. Bland kvinnorna 34-

40 år anger omkring 80 procent ingen partner som orsak till att de inte har barn. Bland männen 30 år eller äldre är andelen omkring 70 procent och i övriga åldergrupper mellan 50 och 60 procent. Att vilja göra annat först är också ett vanligt skäl till att inte ännu ha fått barn, särskilt bland de yngre. Bland kvinnorna 20-27 år och männen 20-29 år uppger nära 40 procent detta som skäl. I denna åldersgrupp är det också relativt vanligt att uppge att man inte känner sig mogen och att man behöver en bättre ekonomi. Dessa alternativ anges dock oftast i kombination med ett eller flera andra alternativ.

Bland kvinnorna och männen som är sammanboende med en partner är anledningarna till att ännu inte ha fått barn mer varierande. Bland de yngre kvinnorna och männen finns det ofta flera anledningar till att ännu inte ha fått barn. Drygt hälften i den yngsta åldersgruppen har angett mer än ett skäl. Det vanligaste svaret är att man vill göra annat först och/eller att man inte känner sig mogen. Fyra av fem i den yngsta åldersgruppen har kryssat i ett eller båda av dessa alternativ. Efter dessa två alternativ är ekonomin den vanligaste anledningen till att inte ännu ha skaffat barn, nästan alltid i kombination med en eller flera andra anledningar.

Även bland de sammanboende kvinnorna 28-33 år och männen 30-35 år gamla är de vanligaste alternativen att man vill göra annat först och att man inte känner sig mogen. Närmare hälften uppger att de vill göra annat först och en tredjedel att de inte känner sig mogna. Många försöker också få barn. Knappt 30 procent av kvinnorna och 20 procent av männen har försökt men ännu inte lyckats bli gravida. Bland kvinnorna är även ekonomin ett relativt vanligt skäl till att ännu inte ha fått barn, medan det för männen är vanligt att tycka att förhållandet är för nytt.

Det är ännu tydligare bland sammanboende respondenterna i den äldsta åldersgruppen att det kan vara svårt att bli gravid. Det vanligaste svaret bland dem är att man har försökt men ännu inte lyckats. Drygt 50 procent av kvinnorna och männen i den äldsta åldersgruppen anger detta som skäl till sin barnlöshet. För de flesta är det också det enda skälet de angett. Även i denna åldersgrupp är det vanligt att inte känna sig mogen eller vilja göra annat först. Närmare 40 procent av både kvinnorna och männen har angett ett eller båda dessa svar.

Att många av de äldre barnlösa försöker få barn är också tydligt i deras svar på om de använder hjälpmedel för att försöka bli gravida. Ungefär var fjärde kvinna 34-40 år som bor med en partner har tagit

hjälp av ägglossningstester, hormonbehandling, insemination, provrörsbefruktning eller någon annan metod för att försöka bli med barn. Bland männen i åldrarna 36-44 år är det omkring 15 procent som använder sig av något hjälpmedel.

Troligen inte eller nej på frågan

De barnlösa som svarat att de inte tror eller troligen inte tror att de kommer skaffa barn någon gång fick svara på varför de är tveksamma. Det vanligaste svaret är att de inte vill ha barn. Det gäller ungefär hälften av både kvinnorna och männen. Omkring 15 procent uppger att de prioriterar annat och lika många tror att de inte kommer träffa någon eller att de inte kan få barn. Relativt många har svarat att orsaken till deras tveksamhet är något annat än de fasta svarsalternativen i enkäten. Sjukdom och ålder hör till de vanligaste svaren bland de som fyllt i någon annan orsak.

Frivillig barnlöshet?

Om vi slår ihop alla barnlösa i undersökningen, oavsett om de har en partner eller inte, ser vi att omkring fem procent både av kvinnorna under 34 år och av männen under 36 år uppger att de inte vill ha barn. I de äldre åldersgrupperna är andelen högre. Det beror antagligen till stor del på att många av de som vill ha barn redan hunnit få det vid den åldern. En femtedel av de barnlösa kvinnorna 34-40 år och en fjärdedel av männen 36-44 år uppger att de inte vill ha barn. Det är möjligt att andelen frivilligt barnlösa är högre än vad som framgår av resultaten från undersökningen. Det är rimligt att anta att svarsfrekvensen är lägre för de som inte vill än för de som vill ha barn, vilket ger en underskattning av andelen frivilligt barnlösa. Det är också möjligt att en del av de yngre som uppger att de inte vill ha barn ändrar sig när de blir äldre. Bland de äldre är det möjligt att vissa tidigare velat ha barn, men ändrat uppfattning med tiden. Detta skulle i så fall leda till en överskattning av den frivilliga barnlösheten.

Önskat antal barn

När vi frågar barnlösa kvinnor och män om hur många barn de skulle vilja ha är det en stor andel som uppger att de skulle vilja ha två barn. Bland kvinnorna som bor med en partner är andelen kring 50 procent och bland de ensamstående är andelen ungefär 40 procent. Bland männen är det större variation mellan olika åldersgrupper, men sammantaget är det en ungefär lika stor andel kvinnor som män som vill ha två barn.

Det är en större andel bland de yngre som vill ha tre eller fler barn, medan de äldre barnlösa oftare uppger att de vill ha ett barn. Detta kan bero på att fler av de äldre anpassar sina önskemål efter antalet barn de tror att de kommer "hinna med". Många av de i åldrarna över 30 år som vill ha stora familjer har antagligen redan fött barn.

Tabell 2**Hur många barn skulle du vilja ha? Procent***How many children would you like to have? Percent*

Sammanboende barnlösa kvinnor och män									
	Inga	Ett	Två	Tre	Fyra eller fler	Vet ej	Ej svar	Summa	Antal svar
Kvinnor									
20-27 år	-	6±6	48±12	26±10	2±4	14±8	4	100	83
28-33 år	-	10±7	52±11	16±8	3±4	17±8	1	100	81
34-40 år	-	22±10	49±12	8±7	-	15±9	6	100	72
Män									
20-29 år	-	3±4	32±15	31±15	6±9	22±14	6	100	51
30-35 år	-	7±6	63±12	8±7	2±3	14±9	7	100	69
36-44 år	3±7	19±15	43±15	8±9	-	21±14	6	100	39
Ensamboende barnlösa kvinnor och män									
	Inga	Ett	Två	Tre	Fyra eller fler	Vet ej	Ej svar	Summa	Antal svar
Kvinnor									
20-27 år	1±2	2±4	38±12	26±11	8±7	18±9	6	100	76
28-33 år	-	10±7	39±12	14±8	5±5	28±11	4	100	76
34-40 år	6±7	13±10	37±14	13±10	4±6	19±11	8	100	52
Män									
20-29 år	2±4	2±2	51±13	17±10	4±5	15±9	10	100	77
30-35 år	-	18±12	39±16	26±14	5±7	12±10	-	100	39
36-44 år	4±5	16±10	54±14	5±6	9±8	8±8	5	100	50

Kvinnor och män med barn

I det här avsnittet redovisas hur kvinnor och män som hade barn vid urvalet svarat på frågorna om de tror att de kommer att skaffa fler barn, hur många barn de vill ha samt om de använt sig av några hjälpmedel för att bli gravida. Eftersom vi valt ut personer som fått sitt första eller andra barn under 2006 är de som svarat på enkäten småbarnsföräldrar. Vissa av dem som inte hade några barn när urvalet drogs hade hunnit få barn när de besvarade enkäten eller så hade de själva eller deras partner hunnit bli gravid. Denna grupp redovisas separat i avsnittet.

Av samtliga respondenter med barn lever nästan nio av tio i en kärnfamilj. De har ett fast förhållande med den person som är förälder till deras barn, och deras partner har inte några egna hemmaboende barn. Av de som lever i en kärnfamilj är det drygt hälften som är gifta. Mer än hälften av de ogifta svarar att de tror att de kommer att gifta sig inom tre år, 40 procent svarar att de inte vet och mindre än en av tio tror inte att de kommer att gifta sig.

Runt 40 procent av de som har barn har tidigare bott tillsammans med en partner i minst sex månader. Vanligast är att man har ett samboförhållande bakom sig. Det finns inga större skillnader mellan könen när det gäller om man tidigare bott tillsammans med en partner eller ej. Drygt två procent av männen och en procent av kvinnorna med barn hade en partner av samma kön.

Antal barn

I urvalet ingick personer som fått sitt första eller andra barn under 2006. Många som fick barn under detta år har hunnit få fler barn när de besvarade enkäten våren 2009. De flesta av de som hade fått sitt andra barn 2006 hade inte fått fler barn när enkäten besvarades. Drygt tio procent hade fått eller väntade sitt tredje barn. Situationen ser annorlunda ut bland de som fick sitt första barn 2006. Drygt hälften hade vid enkätinsamlingen två barn eller fler, eller var själva eller hade en partner som var gravid. När resultaten i följande avsnitt delas upp efter hur många barn man har avses antalet barn som man uppgivit i enkäten.

Beslutet att skaffa barn

Första barnet

Att skaffa barn kan var något som är mer eller mindre planerat. Ibland tar det tid från det man bestämt sig till dess att man själv eller ens partner blir gravid.

De som besvarade enkäten fick för varje barn besvara frågan om graviditeten var planerad eller om man fick vänta på att man själv eller ens partner skulle bli gravid från det man bestämt sig för att skaffa barn och i så fall hur länge man fick vänta. I diagram 5 beskrivs situationen bland personer när de fick sitt första barn.

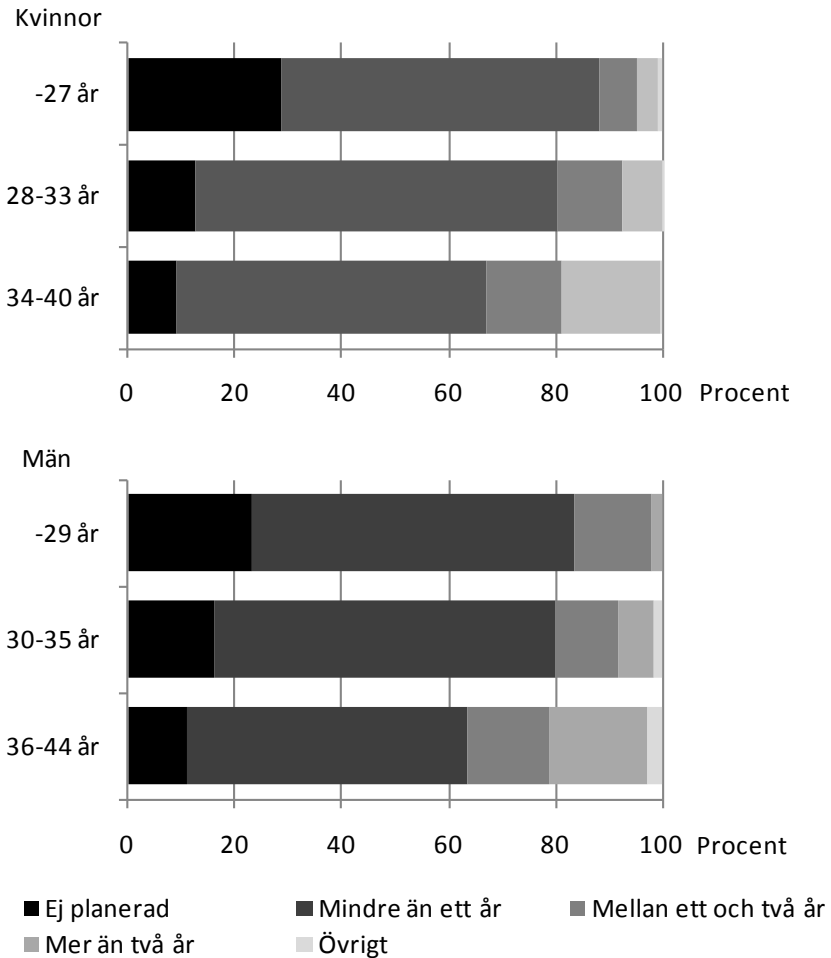
Föga förvånande är det bland de som blev föräldrar i yngre åldrar som andelen icke planerade graviditeter är som störst. Bland kvinnor och män som fick sitt första barn när de var 27 respektive 29 år eller yngre var det nästan en av fyra graviditeter som inte var planerade. I åldrarna kring 30, vilket är den är den genomsnittliga åldern bland förstagångsföräldrar, är andelen icke planerade graviditeter runt en av tio och den sjunker ytterligare bland kvinnor och män som var 34 respektive 36 år eller äldre när de fick sitt första barn.

Det tycks med andra ord som om de som skaffar sitt första barn i de vanliga barnafödande åldrarna, planerat detta. I de flesta fall har man fått vänta i mindre än ett år innan man själv eller ens partner blir gravid. Detta gäller runt sju av tio kvinnor och män. Det finns dock de som får vänta längre än så. Bland de som blev föräldrar i 30-årsåldern har nästan en av fem fått vänta ett år eller mer, detta gäller både kvinnor och män. Denna andel nära fördubblas bland personer som skjutit upp familjebildandet till åldrarna över 34 respektive 36 år, här är det närmare 40 procent som fått vänta i mer än ett år på att själva eller att ens partner skall bli gravid. Viktigt att notera är att av de som fått vänta på graviditeten i mer än ett år är det över hälften som fått vänta i mer än två år i dessa åldrar.

Diagram 5

Ibland tar det lång tid från det att man har bestämt sig till att ett barn är på väg. Hur såg situationen ut för dig? Kvinnor och män efter ålder vid första barnets födelse. Procent⁴

Sometimes it takes a while to become pregnant from the time one decides to have a child. What did your situation look like? Women and men by age at birth of their first child. Percent



⁴ I gruppen Övrigt ingår personer som adopterat sitt första barn, som angett mer än ett alternativ och som inte svarat på frågan.

Andra barnet

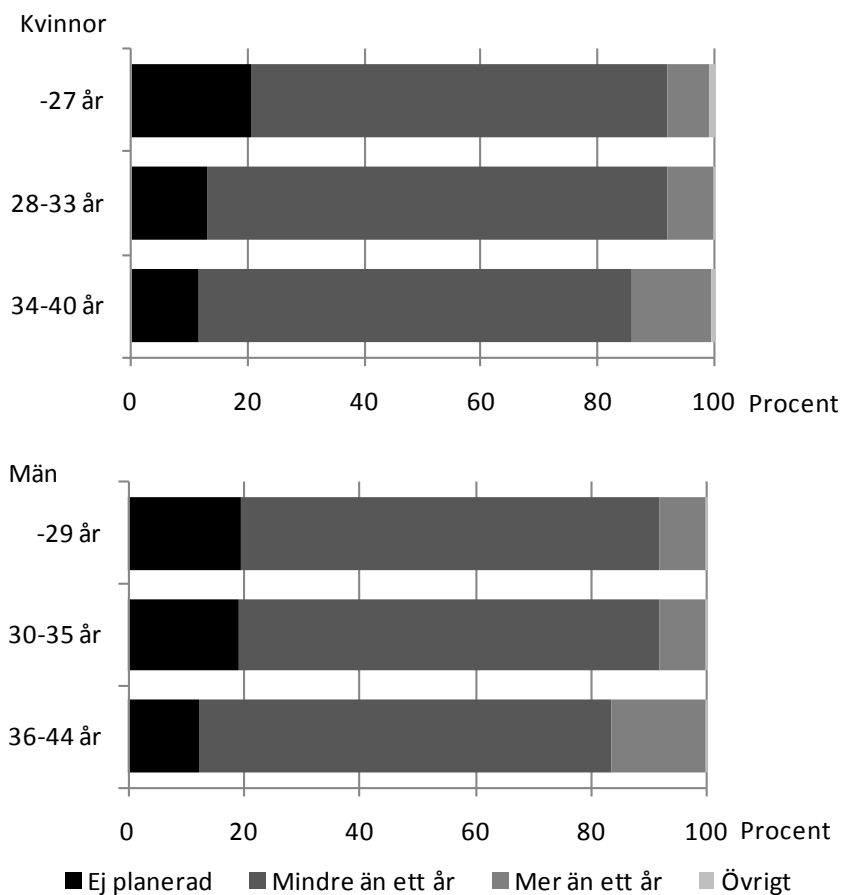
Vi har tidigare konstaterat att de flesta som blir föräldrar i Sverige skaffar två barn och att denna tvåbarnsnorm varit ganska stabil bland kvinnor födda under i princip hela 1900-talet. Tiden det tog från det att man bestämt sig för att skaffa barn nummer två fram till att man själv eller partnern blev gravid redovisas i diagram 6.

I de äldre åldersgrupperna är det en större andel som inte planerat det andra barnet än bland motsvarande grupp förstagångsföräldrar. Skillnaderna i förhållande till förstagångsföräldrarna när det gäller hur länge man fått vänta på en graviditet är också som störst bland de äldre. Det är en betydligt lägre andel av de äldsta andrabarnsföräldrarna som fått vänta på graviditeten i mer än ett år jämfört med motsvarande grupp förstagångsföräldrar. En förklaring till detta skulle kunna vara att gruppen som fått barn nummer två redan har lyckats bli med barn en gång och därmed är det en större andel i denna grupp som inte har haft några bekymmer att bli gravida. Således uppkommer en så kallad selektionseffekt i gruppen som har två barn då det finns anledning att tro att det finns en större sannolikhet att personer i denna grupp inte har några svårigheter att bli gravida.

Diagram 6

Ibland tar det lång tid från det att man har bestämt sig till att ett barn är på väg. Hur såg situationen ut för dig? Kvinnor och män efter ålder vid andra barnets födelse. Procent⁵

Sometimes it takes a while to become pregnant from the time one decides to have a child. What did your situation look like? Women and men by age at birth of the second child. Percent



⁵ I gruppen Övrigt ingår personer som adopterat sitt andra barn, som angett mer än ett alternativ och som inte svarat på frågan.

Fler barn?

Personerna som hade barn när de besvarade enkäten blev tillfrågade om de trodde att de skulle skaffa fler barn de närmaste 5-6 åren. Resultaten har delats upp på hur många barn man har när man besvarade frågan.

Kvinnor och män med ett barn

Andelen kvinnor med ett barn som tror att de kommer skaffa fler barn de närmsta 5-6 åren minskar med kvinnans ålder. Nästan 80 procent av kvinnorna upp till 33 år svarar ja på frågan. Läger man till de som svarat kanske inkluderas nästan samtliga ettbarnsmödrar under 33 år. I gruppen över 33 svarar fyra av tio att de tror att de kommer få fler barn och en tredjedel svarar kanske. I denna grupp svarar 12 procent att de inte tror att de kommer få fler barn, i de yngre åldersgrupperna är motsvarande andel bara 1-2 procent.

Liksom bland kvinnorna minskar andelen män som tror att de kommer att skaffa fler barn med åldern.

Tabell 3

Tror du att du kommer att få fler barn de närmsta 5-6 åren? Kvinnor och män med ett barn, efter ålder år 2008. Procent

Do you think you will have more children in the next 5-6 years? Women and men with one child, by age 2008. Percent

Ålder	Ja	Kanske	Troligen inte	Nej	Ej svar	Summa	Antal svar
Kvinnor							
20-27 år	77±7	15±6	5±4	2±2	2	100	124
28-33 år	75±7	16±6	8±4	1±2	0	100	167
34-40 år	41±8	33±7	13±5	12±5	1	100	181
Män							
20-29 år	56±14	23±12	5±6	13±10	2	100	50
30-35 år	52±12	20±10	14±9	11±7	3	100	65
36-44 år	31±10	29±10	17±8	20±9	2	100	82

De kvinnor och män som svarat ja eller kanske på frågan om de trodde att de skulle få fler barn inom de närmaste 5-6 åren fick besvara en fråga om hur många barn de skulle vilja ha. Resultaten redovisas i tabell 4.

En majoritet av alla ettbarnsmödrar och fäder som svarat på frågan om hur många fler barn de skulle vilja ha vill ha ett barn till. Det är

en större andel bland kvinnorna än bland männen som svarat att de vill ha två eller fler barn. Skillnaden är dock ej signifikant.

Tabell 4

Hur många fler barn skulle du vilja ha? Kvinnor och män med ett barn som svarat att ja eller kanske på frågan om de tror att de kommer skaffa fler barn. Procent

How many more children would you like to have? Women and men with one child who answered yes or maybe to the question on whether or not they will have more children in the future. Percent

Önskat antal barn	Kvinnor	Män
Ett	53±5	65±9
Två	27±5	23±8
Fler än två	11±4	4±4
Vet ej	8±3	7±5
Ej svar	1	2
Summa	100	100
Antal svar	394	134

Kvinnor och män med två barn

Det är en betydligt lägre andel av tvåbarnsmödrarna och tvåbarnsfäderna som tror att de kommer att få fler barn, jämfört med de som har ett barn. Bland kvinnor i de yngre åldrarna, där man i högre grad hinner med att få fler barn, är det förvisso nästan sju av tio som svarar ja eller kanske. Tre av tio svarar troligen inte eller nej, vilket är en betydligt större andel än bland kvinnor med ett barn. Bland de yngre männen med två barn är det mer än hälften som svarat troligen inte eller nej.

Bland de äldre tvåbarnsföräldrarna är det bara en bråkdel som tror att de kommer att skaffa fler barn. Bland kvinnorna är det drygt fyra av tio och bland männen mer än hälften som svarar nej på frågan.

Tabell 5**Tror du att du kommer att få fler barn de närmsta 5-6 åren? Kvinnor och män med två barn eller som väntar sitt andra barn, efter ålder 2008. Procent**

Do you think you will have more children in the next 5-6 years? Women and men with two children or expecting their second child, by age 2008. Percent

Ålder	Ja	Kanske	Troligen inte	Nej	Ej Svar	Summa	Antal svar
Kvinnor							
20-27 år	31±6	37±7	16±5	14±5	1	100	232
28-33 år	15±4	28±5	28±5	28±5	1	100	313
34-40 år	8±3	19±5	29±6	43±6	2	100	313
Män							
20-29 år	20±6	24±6	28±6	28±6	0	100	237
30-35 år	14±4	22±5	32±5	30±5	2	100	293
36-44 år	9±3	12±4	21±5	57±6	1	100	250

Även personer med två barn som svarat ja eller kanske på frågan om de tror att de kommer att skaffa fler barn fick frågan om hur många fler barn de skulle vilja ha. Resultaten visar att de flesta vill ha ett barn till. I förhållande till de som hade ett barn när de besvarade frågan är det en lägre andel som vill ha två eller fler barn och en högre andel som svarat att de inte vet. Bland männen är dock denna skillnad ej statistiskt säkerställd.

Tabell 6**Hur många fler barn skulle du vilja ha? Kvinnor och män med två barn svarat ja eller kanske på frågan om de tror att de kommer skaffa fler barn. Procent**

How many more children would you like to have? Women and men with two children who answered yes or maybe to the question on whether or not they think they will have more children in the future. Percent

Önskat antal barn	Kvinnor	Män
Ett	63±5	60±6
Två	14±4	14±5
Fler än två	9±3	9±4
Vet ej	13±4	15±5
Ej svar	2	2
Summa	100	100
Antal svar	377	263

Uppnår man önskat barnantal?

Ja eller kanske på frågan om tror att man kommer skaffa barn inom de närmsta 5-6 åren

De personer som svarat ja eller kanske på frågan om de trodde att de skulle få fler barn i framtiden fick frågan om de trodde att de skulle få det totala antalet barn de önskar.

Andelen som svarat ja på frågan om man tror att man kommer nå önskat barnantal minskar med åldern, både bland kvinnor och män. De yngre kvinnorna är något mer osäkra än männen och svarar i högre grad kanske på frågan.

Tabell 7

Tror du att du kommer att få det antal barn du önskar? Kvinnor och män som tror att de kommer få fler barn, efter ålder år 2008. Procent
Do you think you will have the number of children you want? Women and men who think they will have more children, by age 2008. Percent

Ålder	Ja	Kanske	Troligen inte/nej	Ej svar	Summa	Antal svar
Kvinnor						
20-27 år	59±6	38±6	3±2	0	100	285
28-33 år	58±5	36±5	5±2	1	100	300
34-40 år	32±7	56±7	12±4	0	100	218
Män						
20-29 år	71±7	24±7	2±3	2	100	157
30-35 år	64±7	34±7	2±2	0	100	166
36-44 år	46±9	41±9	11±5	1	100	114

De personer som trodde att de skulle skaffa fler barn i framtiden, men som svarat kanske, troligen inte eller nej på frågan om de tror att de kommer att få det totala antal barn de önskar fick en fråga om vad det är som gör dem tveksamma till att de kommer uppnå önskat barnantal.

Svaren varierar, både bland kvinnor och män, och skillnaderna mellan könen är inte signifikanta. En relativt stor andel uppger andra orsaker än de förvalda alternativen. Ålder är den vanligaste orsaken bland de som själva fyllt i en anledning som gör dem tveksamma till att de kommer få det antal de önskar.

Tabell 8**Personer som svarat ja eller kanske på frågan om de tror att de kommer skaffa fler barn men tvekar på om de kommer få önskat antal barn. Kvinnor och män. Procent⁶**

Persons who answered yes or maybe to the question on whether or not they think they will have more children on why they are not sure they will reach the number of desired children. Women and men. Percent

	Kvinnor	Män
Det är (eventuellt) inte fysiskt möjligt för mig eller min partner att få barn	26±5	18±6
Jag tror inte jag kommer träffa någon att få fler barn med	3±2	2±2
Jag vill nog ha fler, men min partner är tveksam	35±5	25±7
Jag tror inte att vi kommer att få råd	14±4	10±5
Jag prioriterar annat i livet, exempelvis arbete och karriär	12±3	11±5
Det är lagom med det antal barn vi har	16±4	26±7
Vi behöver en annan bostad om vi ska ha fler barn	20±4	18±7
Andra orsaker	25±5	19±7
Antal svarande	390	166

Nej eller troligen inte på frågan om tror att man kommer skaffa barn inom de närmsta 5-6 åren

Personer som svarat nej eller troligen inte på frågan om de trodde att de skulle få fler barn inom de närmsta 5-6 åren fick en fråga om vad det var som gjorde dem tveksamma. Resultaten redovisas i tabell 9. Nästan alla som besvarade frågan uppgav att anledningen till att de inte tror att de kommer skaffa fler barn är att det helt enkelt räcker med det antal man har.

⁶ Det var möjligt att ange flera alternativ på frågan, varför andelarna inte summerar till 100.

Tabell 9**Personer som svarat troligen inte eller nej på frågan om de tror att de kommer skaffa fler barn om varför man tvekar. Kvinnor och män.****Procent⁷**

Persons who answered probably not or no to the question on whether or not they think they will have more children on why they are hesitant.

Women and men. Percent

	Kvinnor	Män
Det är (eventuellt) inte fysiskt möjligt för mig eller min partner att få barn	5±2	5±2
Jag tror inte jag kommer träffa någon att få fler barn med	1±1	1±1
Jag vill nog ha fler, men min partner är tveksam	7±2	3±1
Jag tror inte att vi kommer att få råd	5±2	3±1
Jag prioriterar annat i livet, exempelvis arbete och karriär	12±3	6±2
Det är lagom med det antal barn vi har	79±3	82±3
Vi behöver en annan bostad om vi ska ha fler barn	8±2	8±2
Andra orsaker	11±3	5±2
Antal svarande	593	649

Kvinnor och män med tre barn eller fler

Närmare 150 personer hade vid besvarandet av enkäten hunnit få tre barn eller fler, drygt 60 var gravida med sitt tredje barn och 9 var gravida med sitt fjärde.

Bland männen svarar mer åtta av tio troligen inte eller nej på frågan om de tror att det kommer skaffa fler barn i framtiden. Motsvarande andel bland kvinnorna är drygt sex av tio. Det är en något större andel bland kvinnorna än bland männen som svarar att de tror att de kommer skaffa fler barn. Av de som svarar att de inte tror att de kommer skaffa fler barn är det en övervägande del som anser att detta beror på att det antal barn man har räcker.

Personer som fått sitt första barn efter 2008

Urvalet bestod av personer som var barnlösa i slutet av år 2008 samt av personer som fått sitt första eller andra barn under 2006. När resultaten analyserades visade det sig att 131 personer som enligt SCB:s register var barnlösa i slutet av 2008 uppgivit att de hade barn eller att de själva eller deras parten var gravida. Majoriteten av

⁷ Det var möjligt att ange flera alternativ på frågan, varför andelarna inte summerar till 100.

gruppen var i de yngre åldrarna och den bestod av en något större andel kvinnor än män. De flesta hade ett barn eller uppgav att de själva eller deras partner var gravid. Att dessa personer registrerats som barnlösa vid urvalstillfället är inte konstigt då deras barn troligen fötts under början av 2009.

På frågan om man tror att man kommer att få fler barn inom fem till sex år svarar, liksom bland de övriga med ett barn, en övervägande del av gruppen ja eller kanske på frågan. Kvinnorna svarar ja eller kanske i något större utsträckning än männen. De flesta vill ha ett barn till. Och nästan alla tror att man kommer att uppnå önskat barnantal.

Hjälp att bli gravid

De personer som hade barn vid urvalstillfället fick besvara en fråga om de tagit hjälp av ägglossningstester, hormonbehandling, insemination, provrörsbefruktning eller operation för att de själva eller deras partner skulle bli gravid. I tabell 10 redovisas hur stor andel av de med barn som använt något sådant hjälpmedel över huvudtaget för att bli gravida med något av sina barn eller om de för närvarande använder något sådant hjälpmedel.

Det är tydligt att andelen som använt sig av något hjälpmedel för att få barn ökar med åldern. Detta gäller både kvinnor och män. Bland de som var 34-40 år respektive 36-44 år när de fick sitt första barn var det fyra av tio kvinnor och tre av tio män som uppgav att något hjälpmedel hade använts. Anledningen till detta kan dels vara att det i dessa åldrar är fler som har problem att bli gravida, men också att en större andel av graviditeterna bland de som får barn i äldre åldrar är planerade, och att man då är mer benägen att använda sig av till exempel ägglossningstester.

Tabell 10**Användes något hjälpmedel för att ni skulle få barn? Kvinnor och män, efter ålder vid första barnets födelse. Procent***Did you use any aid to have children? Women and men, by age at birth of first child. Percent*

Ålder vid första barnets födelse	Har använt sig av något hjälpmedel	Har inte använt sig av något hjälpmedel	Totalt	Antal svar
Kvinnor				
-27 år	18±4	82±4	100	465
28-33 år	28±4	72±4	100	560
34-40 år	39±5	61±5	100	391
Män				
-29 år	13±4	87±4	100	404
30-35 år	20±4	80±4	100	412
36-44 år	32±6	68±6	100	277

Det vanligaste är att man använt sig av ägglossningstester för att få hjälp med att bli gravid. Bland de som använt något hjälpmedel för att de eller deras partner skulle bli gravida var det mer än hälften som använt sig av ägglossningstester vid någon av sina graviditeter. Det näst vanligaste var att man använt provrörsbefruktning. Av de som använt något hjälpmedel gällde detta tio procent, åtta procent hade använt hormonbehandlingar. Det är vanligare att de som fått vänta på graviditeten använt något hjälpmedel för att bli gravida. Av de som fått vänta i mer än två år på att bli gravida med sitt första barn har tre av fyra använt något hjälpmedel.

Om man ser till hela gruppen av kvinnor och män med barn är det drygt tre procent av dessa som uppgivit att de använt sig av provrörsbefruktning, enbart eller tillsammans med något annat hjälpmedel, för att bli gravida. Detta resultat stämmer med tidigare resultat om att cirka tre procent av de som får barn idag har fått hjälp genom provrörsbefruktning⁸.

⁸ Socialstyrelsen 2005

En ideal ålder att få barn?

Samtliga utvalda, oavsett om de hade barn eller ej, fick frågan om vilken de tycker är den ideala åldern för kvinnor och män att få sitt första barn.

Runt hälften av kvinnorna och männen, oavsett om de har barn eller inte, anser att den ideala åldern för en kvinna att få sitt första barn är yngre än 27 år. Alltså en bra bit under den genomsnittliga åldern vid första barnets födelse de senaste 10 åren. Endast ett fåtal anser att den ideala åldern är över 30 år. Det verkar finnas ett samband mellan respondentens ålder och vilken ålder man anser är den ideala oavsett om man har barn eller inte. Det är dock få, även bland de som var en bra bit över 30 år när de svarade på enkäten, som tycker att den ideala åldern att bli förälder första gången är över 34 år.

Det finns inga större skillnader mellan könen när det gäller den ideala åldern för kvinnor att få sitt första barn. Däremot finns det skillnader mellan kvinnor med och utan barn. Bland de yngre kvinnorna med barn är det nästan en tredjedel som anser att den ideala åldern för kvinnor att få sitt första barn är under 24 år. Bland kvinnor utan barn ligger denna andel på drygt 10 procent. Generellt verkar både kvinnor och män tycka att kvinnor ska få sitt första barn vid en lägre ålder än män.

I vissa grupper är det nästan en femtedel som angivit alternativet ingen åsikt. När det gäller den ideala åldern för en man att bli pappa första gången är det även en ganska stor del som lämnat frågan obesvarad. Av de kommenterar som respondenterna gavs möjligheten att lämna på sista sidan i enkäten (se även avsnittet *Egna kommentarer*) framgår att frågan inte varit helt lätt att besvara.

Tabell 11

Vilken ålder tycker du är den ideala för en kvinna att få sitt första barn? Kvinnor och män, med och utan barn efter ålder 2008. Procent
What age do you think is ideal for a woman to have her first child? Women and men, with and without children, by age. Percent

Ideal ålder för kvinnor att få sitt första barn										
Kvinnor och män utan barn										
	-24	25-27	28-30	31-33	34+	Flera alt.	Ingen åsikt	Ej svar	Summa	Antal svar
Kvinnor										
20-27 år	11±5	45±8	29±7	4±3	1±2	5±4	4±3	1	100	171
28-33 år	2±2	23±7	42±8	13±5	2±2	0	16±6	2	100	166
34-40 år	3±3	31±7	26±7	20±6	6±4	1±1	12±5	1	100	153
Män										
20-29 år	11±6	45±10	22±8	2±2	1±1	2±2	14±7	3	100	133
30-35 år	9±5	32±9	29±9	10±6	3±3	2±2	13±6	3	100	114
36-44 år	9±5	31±9	21±8	11±6	6±5	2±3	17±7	3	100	117
Kvinnor och män med barn										
	-24	25-27	28-30	31-33	34+	Flera alt.	Ingen åsikt	Ej svar	Summa	Antal svar
Kvinnor										
20-27 år	31±4	51±5	5±2	-	-	4±2	8±3	1	100	385
28-33 år	4±2	37±4	41±4	6±2	0±0	2±1	8±2	1	100	505
34-40 år	2±1	21±4	37±5	18±4	2±1	2±1	13±3	3	100	524
Män										
20-29 år	23±5	47±6	17±4	1±1	0±1	2±2	7±3	1	100	329
30-35 år	12±3	36±5	30±5	4±2	0±1	1±1	14±3	2	100	405
36-44 år	9±3	35±5	29±5	10±3	1±1	1±1	15±4	1	100	371

Tabell 12**Vilken ålder tycker du är den ideala för en man att få sitt första barn?****Kvinnor och män, med och utan barn efter ålder 2008. Procent***What age do you think is ideal for a man to have his first child? Women and men, with and without children, by age. Percent*

Ideal ålder för män att få sitt första barn										
Kvinnor och män utan barn										
Ålder	-24	25-27	28-30	31-33	34+	Flera alt.	Ingen åsikt	Ej svar	Summa	Antal svar
Kvinnor										
20-27 år	1±2	30±8	35±8	12±6	2±2	3±3	6±4	11	100	171
28-33 år	0	10±5	30±8	26±7	9±5	0	19±6	7	100	166
34-40 år	2±2	14±6	27±7	21±7	15±6	1±1	16±6	5	100	153
Män										
20-29 år	5±5	39±10	21±8	11±7	3±4	0	12±6	9	100	133
30-35 år	4±4	12±6	31±9	22±8	9±5	2±3	15±7	6	100	114
36-44 år	4±3	15±7	26±9	13±7	16±8	1±2	18±8	7	100	117
Kvinnor och män med barn										
	-24	25-27	28-30	31-33	34+	Flera alt.	Ingen åsikt	Ej svar	Summa	Antal svar
Kvinnor										
20-27 år	12±4	38±5	28±5	5±2	0±0	2±2	8±3	7	100	385
28-33 år	1±1	24±4	40±4	16±3	3±2	2±1	9±3	5	100	505
34-40 år	1±1	14±4	33±5	23±4	7±2	2±1	14±3	5	100	524
Män										
20-29 år	12±4	44±6	27±5	3±2	0±1	2±2	8±3	4	100	329
30-35 år	3±2	27±4	35±5	15±4	3±2	1±1	14±4	4	100	405
36-44 år	3±2	17±4	33±5	20±4	8±3	0±1	16±4	3	100	371

Hur förändras livet när man får barn?

Sist i enkäten fick samtliga respondenter besvara åtta stycken frågor om hur de tror att olika aspekter av deras liv skulle förändras om de skulle få barn inom de närmsta tre åren. Svaren har delats upp på kvinnor och män med och utan barn.

Det är möjligheterna att göra det man vill som man tror främst kommer försämrats om man skulle få barn eller få fler barn. Men även på frågorna om möjligheterna på arbetsplatsen, den ekonomiska situationen samt sexlivet har relativt många svarat att de tror att dessa aspekter skulle förändras till det sämre. Närheten till partners och föräldrar samt omvårdnaden när man blir gammal är det i stället många som tror skulle förändras till det bättre.

Intressant är att männen i större utsträckning än kvinnorna tror att deras partners möjligheter på arbetsplatsen skulle försämrats. Av kvinnorna har nästan alla svarat att de tror att deras partners situation varken skulle bli bättre eller sämre. Mönstret gäller både för kvinnor och män med och utan barn.

Genomgående har personer med barn i större utsträckning än personer utan barn svarat att deras liv varken skulle förändras till det bättre eller det sämre om de skulle få barn eller få fler barn. Troligen är detta ett tecken på att det är det första barnet som främst förändrar människors livssituation. Har man redan ett eller flera barn förändrar ytterligare ett barn inte livet på samma sätt som det första barnet.

Tabell 13

Anta att du inom de närmsta tre åren skulle få barn/fler barn. Vilken effekt tror du att detta skulle få på olika aspekter av ditt liv. Kvinnor och män med och utan barn. Procent

If you were to have a/another child during next three years. What effect would it have on different aspects of your life? Women and men with and without children. Percent

Kön	Med eller utan barn	Mycket bättre	Bättre	Varken bättre eller sämre	Sämre	Mycket sämre	Ingen åsikt	Ej svar	Su- mma	Antal svar
Möjligheten att göra vad du vill										
Kvinnor	Utan barn	1±1	2±2	24±5	43±6	27±5	3±2	1	100	490
	Med barn	1±1	2±1	43±3	38±3	11±2	3±1	2	100	1 414
Män	Utan barn	1±1	3±2	17±5	48±7	24±6	7±3	1	100	364
	Med barn	1±1	1±1	37±3	42±3	15±2	3±1	2	100	1 105
Dina möjligheter på arbetsplatsen										
Kvinnor	Utan barn	1±1	3±2	47±6	33±5	9±3	6±3	0	100	490
	Med barn	0±0	1±1	59±3	25±2	7±1	6±1	2	100	1 414
Män	Utan barn	0±0	5±3	57±6	21±6	4±3	9±4	2	100	364
	Med barn	1±0	1±1	74±3	17±3	2±1	4±1	2	100	1 105
Din ekonomiska situation										
Kvinnor	Utan barn	0±0	2±1	25±5	54±6	14±4	4±2	1	100	490
	Med barn	0±0	2±1	37±3	49±3	8±2	2±1	2	100	1 414
Män	Utan barn	-	4±3	25±6	51±7	12±5	6±3	2	100	364
	Med barn	0±0	2±1	40±3	49±3	5±1	2±1	2	100	1 105
Ditt sexliv										
Kvinnor	Utan barn	1±1	3±2	42±6	31±5	6±2	16±4	1	100	490
	Med barn	1±0	2±1	57±3	28±3	6±1	5±1	2	100	1 414
Män	Utan barn	1±1	6±3	43±6	23±5	7±4	18±5	2	100	364
	Med barn	0±0	2±1	48±3	32±3	11±2	4±1	2	100	1 105
Närheten mellan dig och din partner										
Kvinnor	Utan barn	7±3	35±5	33±5	7±3	1±1	16±4	1	100	490
	Med barn	2±1	14±2	60±3	15±2	3±1	4±1	2	100	1 414
Män	Utan barn	10±4	42±7	23±5	6±3	2±2	14±5	3	100	364
	Med barn	1±1	13±2	57±3	20±3	3±1	4±1	2	100	1 105

Tabell 13 (forts.)

Anta att du inom de närmsta tre åren skulle få barn/fler barn. Vilken effekt tror du att detta skulle få på olika aspekter av ditt liv. Kvinnor och män med och utan barn. Procent

If you were to have a/another child during next three years. What effect would it have on different aspects of your life? Women and men with and without children. Percent

Kön	Med eller utan barn	Mycket bättre	Bättre	Varken bättre eller sämre	Sämre	Mycket sämre	Ingen åsikt	Ej svar	Su- mma	Antal svar
Din partners möjligheter på arbetsplatsen										
Kvinnor	Utan barn	0±0	3±2	71±5	7±3	1±1	17±4	1	100	490
	Med barn	1±1	2±1	79±2	9±2	1±1	5±1	2	100	1 414
Män	Utan barn	1±1	3±3	41±6	27±6	7±4	19±5	2	100	364
	Med barn	0±0	1±1	51±3	34±3	6±1	5±1	2	100	1 105
Omvårdnaden och säkerheten när du blir gammal										
Kvinnor	Utan barn	10±3	42±5	31±5	0±0	0±0	15±4	1	100	490
	Med barn	5±1	32±3	48±3	1±1	0±0	11±2	2	100	1 414
Män	Utan barn	9±4	40±6	32±6	1±1	1±2	15±5	2	100	364
	Med barn	4±1	31±3	51±3	1±1	0±0	10±2	2	100	1 105
Närheten mellan dig och dina föräldrar										
Kvinnor	Utan barn	12±4	39±5	40±5	1±1	1±1	7±3	1	100	490
	Med barn	3±1	15±2	73±2	1±0	0±0	6±1	2	100	1 414
Män	Utan barn	10±4	45±7	32±6	-	1±1	11±4	2	100	364
	Med barn	2±1	13±2	75±3	2±1	0±0	6±1	2	100	1 105

Egna kommentarer

Enkäten avslutades med en blank sida där respondenterna erbjöds att skriva ner sina eventuella kommentarer. En tiondel, ungefär 230 kvinnor och 120 män, utnyttjade denna möjlighet. Genom kommentarerna får vi en djupare insikt i kvinnors och mäns tankar kring barn och barnafödande, något som är svårt att få fram genom fasta svarsalternativ i en enkät. De delar inte bara med sig av sina egna erfarenheter utan ibland också av vad personer i deras närhet varit med om. I detta avsnitt följer en sammanfattning av respondenternas kommentarer.

Flera kvinnor och män kommenterar frågan om vilken ålder som är den ideala för barnafödande. De menar att det inte finns någon "rätt" ålder att få barn utan att det beror på individens livssituation och är upp till var och en. Ändå är det många som har en åsikt om när det är mest lämpligt att skaffa barn. Kvinnor med barn tycker ofta att folk i allmänhet borde skaffa barn tidigare än idag. Av de yngre kvinnorna som fått barn är det flera som skriver att de är glada att de blivit mammor tidigt och uppmanar andra att inte vänta för länge med att skaffa barn. Många äldre kvinnor med barn önskar att de hade fått barn tidigare. Några talar om att de skulle ha orkat med mer och varit mindre fysiskt trötta om de fått barn när de var yngre. Brist på ork verkar vara en förhållandevis vanlig orsak till att man inte vill ha fler barn, även bland yngre.

De lite äldre mammorna förklarar inte sällan sin mer eller mindre höga ålder vid första barnets födelse med att de sent i livet träffade en partner som de ville ha barn tillsammans med. En del tar upp tidigare förhållanden som de har bakom sig och ett fåtal skriver att de helt enkelt inte hade någon barnlängtan förrän de närmade sig 40 år. Vissa tycker också att det är bra att samla på sig lite "livserfarenhet" innan man skaffar barn.

De kvinnor som inte har barn anger ofta skäl till varför de är barnlösa på kommentarsidan. Bland annat nämns studier, boende, etablering på arbetsmarknaden och att man inte hittat en partner som orsaker till att man ännu inte skaffat barn. De flesta kvinnor verkar väl medvetna om att fertiliteten sjunker med stigande ålder och många barnlösa uttrycker en oro över att inte hinna få barn innan den biologiska klockan tickat iväg. Några tar upp insemination för ensamstående, vilket inte är tillåtet i Sverige men lagligt i till exempel Danmark, som ett alternativ för sig själva eller

för andra. Bland kvinnorna med barn tycker flera att så kallade IVF-behandlingar, eller provrörsbefruktningar, borde subventioneras ännu mer och att antalet försök ska vara obegränsade. En kvinna klagar på att män är alldeles för dåligt informerade om riskerna med att skjuta upp barnafödandet.

Relativt många kommentarer skrivna av kvinnor handlar också om svårigheter i arbetslivet. Flera delar åsikten att det är bäst att etablera sig på arbetsmarknaden och få en stadig ekonomi innan man skaffar barn. Andra menar att barnlösa kvinnor i fertil ålder har svårare att få jobb eftersom arbetsgivaren är rädd för att de snart kommer att få barn och därmed behöva vara mammalediga. Dessa menar att det skulle vara bättre för karriären att skaffa barn relativt tidigt. Flera skriver att de känner sig eller känt sig stressade av arbetsgivares ständiga frågor om barn. Några har erfarenhet av utfrysning på arbetsplatsen på grund av graviditet, degradering efter mammaledighet eller dåligt samvete över att de försatt arbetsgivaren i en besvärlig situation.

Männens kommentarer är som tidigare nämnts betydligt färre men liknar i många fall kvinnornas. Flera önskar till exempel att de hade skaffat barn tidigare i livet. Men de nämner också ofta att fast jobb och en trygg ekonomisk situation är viktigt innan man skaffar barn. Dock är det inte någon man som skriver om att barn skulle försvåra situationen i arbetslivet. Fortfarande verkar det främst vara kvinnor som upplever svårigheter på arbetsmarknaden på grund av barn.

Något som flera kvinnor och män har åsikter om är föräldraförsäkringen och barnomsorgen. Många föräldrar kommer med förslag på ändringar i föräldraförsäkringen, till exempel höjt tak som man menar skulle underlätta för föräldrar med stora inkomstskillnader att dela på föräldraledigheten. Fler dagar med föräldrapenning efterfrågas av en del som vill kunna vara hemma längre med barnen. Även några av dem som inte har barn skriver att de inte skulle vilja lämna framtida barn på dagis för tidigt. Andra problem som tas upp är för stora barngrupper i förskolan och nedskärningar inom grundskolan. Några respondenter riktar också kritik mot sjukvården. Missnöjet handlar bland annat om långa väntetider och att det är svårt att veta var man ska vända sig när barnet blir sjukt.

Bland de som lämnat kommentarer har även ett par personer skrivit att de önskar att det skulle bli lättare och mer accepterat för homosexuella att bli föräldrar.

Sammanfattande diskussion

Ett syfte med denna undersökning var att ta reda på om kvinnors och mäns inställning till att få barn har förändrats. Jämfört med den undersökning som genomfördes år 2000 har en ungefär lika stor andel av både kvinnor och män svarat ja eller kanske på frågan om de tror de kommer få barn i framtiden, trots att enkäten besvarats under en pågående lågkonjunktur. Detta ligger i linje med de uppföljningar av fruktsamheten som SCB gjort under det första halvåret 2009 som inte heller visar något tecken på en nedgång i barnafödande. Möjligen tyder resultaten på att det tidigare observerade starka samband mellan konjunktur och barnafödande inte gäller i lika hög grad under innevarande ekonomiska kris.

De vanligaste orsakerna till att inte ha fått barn ännu är att man vill göra annat först eller att man inte känner sig mogen för att skaffa barn. Det gäller främst de barnlösa som bor ihop med en partner, men även för de yngre ensamstående är detta viktiga skäl. Bland de äldre ensamstående är det tydligt att det i första hand är en partner att få barn med som saknas. Trots att många är positiva till barn är man inte beredd att skaffa barn utan ett stabilt parförhållande. På frågan varför man ännu inte fått barn i studien från 2001 är också det vanligaste svaret bland de barnlösa ensamstående kvinnorna och männen att de inte har någon partner.

Tidigare undersökningar har visat att det kan ta lång tid att hitta en partner som man vill ha barn med. Ett tecken på att detta i hög grad gäller dagens unga vuxna är att många av de barnlösa kvinnorna och männen har ett eller flera samboförhållanden bakom sig. Vissa av de med barn bekräftar detta genom att de i kommentarsfältet uppgett att de sent i livet träffat den de fått barn med. Många uttrycker också att de önskar att de fått barn tidigare.

Barnlöshet

Ytterligare ett syfte med undersökningen är att försöka uppskatta hur stor den frivilliga barnlösheten är. En femtedel av de barnlösa kvinnorna 34-40 år och en fjärdedel av männen 36-44 år uppger att de inte vill ha barn. Uppgifter från SCB:s befolkningsregister visar att ca 20 procent av kvinnorna och drygt 25 procent av männen i dessa åldrar ännu inte fått barn. En grov uppskattning är då att 5 procent, något fler män än kvinnor, är frivilligt barnlösa. Möjligen

kan en del av de i de äldre åldersgrupperna som uppger att de inte vill ha barn tidigare haft en önskan efter barn, men av en eller annan anledning ändrat åsikt. Ett omvänt resonemang kan föras när de gäller de yngre barnlösa som också kan ändra åsikt med tiden.

Allt eftersom åldern vid barnafödande har ökat ökar också problemen att bli gravid. Detta kan leda till ofrivillig barnlöshet, men också till att man inte får så många barn man önskar. Bland de äldre sammanboende barnlösa är det en stor andel som försökt, men ännu inte lyckats, få barn. I denna åldersgrupp är det också vanligt att man tar hjälp av exempelvis ägglossningstester eller insemination för att försöka bli gravid.

Även bland de som fått barn är detta relativt utbrett. Bland de som fått sitt första barn i åldrarna över 30 år har ungefär en tredjedel använt något eller flera hjälpmedel.

Tvåbarnsnormen fortfarande stark

Tvåbarnsnormen har länge varit stark i Sverige. De flesta som fått ett barn går vidare och får ett andra barn. Ungefär hälften av de barnlösa kvinnorna och männen uppger också att de vill ha två barn. Bland de som har ett barn tror de allra flesta att de kommer få ett barn till, medan en majoritet av tvåbarnsföräldrarna inte tror att de kommer få fler barn. Sammantaget finns det alltså inget tecken på att tvåbarnsnormen kommer att försvagas.

Fakta om statistiken

I denna rapport redovisas resultat från en enkätundersökning om attityder till barnafödande som genomfördes under april-juni 2009. Enkäten skickades ut till 7 000 kvinnor och män i barnafödande åldrar för att undersöka deras attityder till och erfarenhet av barnafödande och barnlöshet.

Så görs statistiken

I urvalet ingår kvinnor i åldrarna 20-40 år och män i åldrarna 20-44 år. Urvalet har stratifierats efter kön, ålder och paritet; sammanlagt 36 stratum. I tabell 14 redovisas hur de 7 000 personerna allokerats i stratumen. Stratifieringen efter ålder har gjorts i sex grupper, vilka framgår i tabellen. Uppdelningen efter paritet görs i tre grupper: personer som fått sitt första barn under 2006, personer som fått sitt andra barn under 2006 samt personer som var barnlösa 2008-12-31. Personerna som var barnlösa vid urvalsdragningen kan vara gravida eller ha fått barn vid intervjutillfället och personer som fått barn under 2006 kan vara gravida eller ha fått ytterligare barn. Anledningen till att välja personer som fått barn relativt nyligen är att de skall ha lättare att besvara frågorna och att de lättare ska gå att jämföra med de som ännu inte har fått några barn. Ytterligare en anledning är att resultaten skall vara jämförbara med de från studien som genomfördes år 2001. Vi har exkluderat personer som invandrat efter 2006.

Eftersom strukturen på urvalet inte representerar strukturen i vår population kommer de skattningar som redovisas vara viktade med avseende på hur stor andel av populationen i varje stratum som representeras av de svarande.

Definitioner och förklaringar

I redovisningen görs en uppdelning efter kön, ålder och paritet. Med ålder avses ålder i slutet av år 2008 för de barnlösa och ålder vid barnets födelse för personer som fått sitt första eller andra barn under 2006.

Tabell 14
Urvalets sammansättning och andel svarande
Composition of the sample and response rate

Kvinnor				Män			
Barnlösa 2008-12-31				Barnlösa 2008-12-31			
Ålder	Urval	Svarande	Andel (%) svarande	Ålder	Urval	Svarande	Andel (%) svarande
20-24	196	97	49	20-26	198	72	36
25-27	194	90	46	27-29	194	74	38
28-30	194	99	51	30-32	194	71	37
31-33	194	105	54	33-35	194	65	34
34-36	194	92	47	36-38	194	67	35
37-40	194	87	45	39-44	194	66	34
Totalt	1166	570	49	Totalt	1168	415	36
Fått första barnet 2006				Fått första barnet 2006			
Ålder vid första barnets födelse	Urval	Svarande	Andel (%) svarande	Ålder vid första barnets födelse	Urval	Svarande	Andel (%) svarande
20-24	195	102	52	20-26	196	73	37
25-27	194	113	58	27-29	194	110	57
28-30	194	146	75	30-32	194	109	56
31-33	194	130	67	33-35	194	111	57
34-36	194	125	64	36-38	194	98	51
37-40	196	137	70	39-44	194	87	45
Totalt	1167	753	65	Totalt	1166	588	50
Fått andra barnet 2006				Fått andra barnet 2006			
Ålder vid andra barnets födelse	Urval	Svarande	Andel (%) svarande	Ålder vid andra barnets födelse	Urval	Svarande	Andel (%) svarande
20-24	195	86	44	20-26	196	77	39
25-27	194	95	49	27-29	194	87	45
28-30	194	113	58	30-32	194	97	50
31-33	194	130	67	33-35	194	96	49
34-36	194	135	70	36-38	194	92	47
37-40	196	142	72	39-44	194	103	53
Totalt	1167	701	60	Totalt	1166	552	47
Samtliga	3500	2024	58	Samtliga	3500	1555	44

Statistikens tillförlitlighet

Att fråga om barnafödande kan vara känsligt, vilket framgått både av den låga svarsfrekvensen (51 procent) och av kommentarer från respondenter. Kvinnor har svarat i högre grad än män och de med barn i högre grad än de barnlösa. Bland de barnlösa männen är det endast 36 procent som har svarat på enkäten.

En jämförelse av svarsfrekvenser med uppdelning efter inkomst visar att de med högre inkomst är mer benägna att svara. Det gäller även för gifta jämfört med ogifta eller frånskilda personer, särskilt bland männen. Personer födda utanför Sverige har i lägre grad än sverigefödda besvarat enkäten. Eftersom svarsfrekvenserna är låga och dessutom skiljer sig mellan olika grupper bör resultaten tolkas med försiktighet.

Tabell 15

Andel svarande efter inkomst, civilstånd och födelse land

Response rate by income, civil status and country of birth

	Kvinnor			Män		
	Urval	Svarande	Andel svarande %	Urval	Svarande	Andel svarande %
Inkomst (per månad)						
0-9 999 kr	1039	464	45%	579	182	31%
10 000-17 999 kr	1262	767	61%	457	163	36%
18 000-22 999 kr	612	399	65%	693	300	43%
23 000-29 999 kr	371	249	67%	923	454	49%
30 000 kr-	216	145	67%	848	456	54%
Samtliga	3500	2024	58%	3500	1555	44%
Civilstånd						
Gift	1318	818	62%	1291	695	54%
Ogift	2068	1146	55%	2096	822	39%
Skild	114	60	53%	113	38	34%
Samtliga	3500	2024	58%	3500	1555	44%
Födelse land						
Född i Sverige	2849	1749	61%	2891	1350	47%
Utlandsfödd	651	275	42%	609	205	34%
Samtliga	3500	2024	58%	3500	1555	44%

Redovisning av osäkerhetsmått

Resultaten i denna rapport är baserade på en urvalsundersökning. Detta ger slumpmässiga fel på grund av att alla i en population inte är tillfrågade. I de tabeller som redovisas i rapporten finns 95-procentiga konfidensintervall för att visa på slumpfelets storlek.

Bra att veta

Undersökningen är till viss del en upprepning av en enkätundersökning som genomfördes år 2000⁹. Efter den undersökningen konstaterades bland annat att svarsalternativen på vissa frågor inte passade till personer som ville ha barn, men som inte lyckats bli gravida. Det hade också kommenterats att enkäten i för stor utsträckning riktades till heterosexuella par. Detta har vi försökt ta hänsyn till vid utformandet av denna enkät. Enkäten redovisas i Bilaga 1.

För att få ut ännu mer information från denna enkät kommer även en eller ett par uppföljningar att genomföras under kommande år. Vi har möjlighet att följa upp respondenternas eventuella barnafödande under de närmaste 5-6 åren och koppla dessa uppgifter till de svar de lämnat i enkäten. De uppföljningar som görs kommer publiceras i serien Demografiska rapporter.

⁹ Resultaten från denna undersökning redovisas i rapporten *Varför föds det så få barn?* (Demografiska rapporter 2001:1).

Referenser

SCB (1982) *Kvinnor och barn – Intervjuer med kvinnor om familj och arbete*. Information i prognosfrågor 1982:4.

SCB (1995) *Kvinnors och mäns liv, Del 3 Barnafödande* Demografiska rapporter 1995:2.3

SCB (2001) *Varför föds det så få barn?* Demografiska rapporter 2001:1

SCB (2009) *Sveriges framtida befolkning 2009-2060*. Demografiska rapporter 2009:1

Socialstyrelsen (2005) *Assisterad befruktning 2002*. Statistik. Hälsa och sjukdomar 2004:12

Bilaga 1: Enkät

April 2009

Barn eller inte?

Syftet med undersökningen

Barnafödandet i Sverige varierar kraftigt mellan olika år. Genom att få en bättre förståelse om vad som ligger bakom detta mönster kan både underlagen för utformningen av dagens politik och planeringen inför framtiden förbättras. Statistiska Centralbyrån genomför därför denna undersökning där vi frågar unga kvinnor och män om deras inställning till att skaffa barn och bilda familj.

Alla svar är viktiga

Ett urval omfattande 7 000 personer i åldern 20-44 år har dragits med hjälp av statistiska metoder. Din medverkan är frivillig men ditt svar är mycket viktigt och bidrar till att undersökningens resultat blir tillförlitligt. Ditt svar kan inte ersättas med någon annans.

Vi ber dig svara på frågorna och skicka tillbaka blanketten i det portofria svarskuvertet så snart som möjligt. Ditt svar är viktigt oavsett om du har barn eller ej och oavsett om du har en partner. Vi vill gärna att du svarar även om du inte alls funderat på att skaffa barn.

Tack på förhand för din medverkan!

Med vänliga hälsningar

Karin Lundström
Undersökningsledare
Statistiska centralbyrån

Karin E Lundström
Undersökningsledare
Statistiska centralbyrån

Dina svar är skyddade

För att inte belasta dig med frågor om uppgifter som redan finns hos SCB kommer de svar du lämnar att kompletteras med uppgifter om kön, ålder, civilstånd, födelseland (i grupper), bostadskommun, inkomst och utbildning. Dessa uppgifter hämtas från SCB:s olika register.

De svar du lämnar kommer att bevaras i 5-6 år och under denna period kompletteras med uppgifter om barn som föds och civilståndsändringar.

De uppgifter som du lämnar skyddas av sekretesslagen samt av bestämmelserna i personuppgiftslagen. Statistiksekretessen enligt 9 kap. 4§ sekretesslagen innebär bl.a. att alla som arbetar med undersökningen har tystnadsplikt. I de resultat som redovisas framgår aldrig vad enskilda personer har svarat. Numret högst upp på blanketten är till för att SCB under insamlingen ska kunna se vilka som har svarat och vilka som ska få en påminnelse.

Resultat

Resultaten från undersökningen kommer att redovisas i serien Demografiska rapporter. Rapporterna finns tillgängliga på www.scb.se.

Frågor om dig och din bakgrund	
1 Har du ett fast förhållande?	1 <input type="checkbox"/> Ja 2 <input type="checkbox"/> Nej → <i>Gå till fråga 11</i>
2 Din partner är:	1 <input type="checkbox"/> Kvinna 2 <input type="checkbox"/> Man
3 Vilket år blev ni tillsammans? År:	<input type="text"/>
4 Vilket år är din partner född? År:	<input type="text"/>
5 Bor din partner permanent i Sverige?	1 <input type="checkbox"/> Ja 2 <input type="checkbox"/> Nej
6 Är din partner född i Sverige?	1 <input type="checkbox"/> Ja → <i>Gå till fråga 8</i> 2 <input type="checkbox"/> Nej I vilket land är din partner född? <input type="text"/>
7 Vilket år flyttade din partner till Sverige? År:	<input type="text"/> 1 <input type="checkbox"/> Bor ej permanent i Sverige
8 Bor du tillsammans med din partner?	1 <input type="checkbox"/> Ja Vilket år flyttade ni ihop? År: <input type="text"/> → <i>Gå till fråga 10</i> 2 <input type="checkbox"/> Nej
9 Tror du att ni kommer att flytta ihop under det närmsta året?	1 <input type="checkbox"/> Ja 2 <input type="checkbox"/> Nej 3 <input type="checkbox"/> Vet ej
10 Tror du att du kommer att gifta dig med din nuvarande partner inom 3 år?	1 <input type="checkbox"/> Ja 2 <input type="checkbox"/> Nej 3 <input type="checkbox"/> Är redan gifta 4 <input type="checkbox"/> Vet ej
11 Har du tidigare bott tillsammans med en partner i minst sex månader?	1 <input type="checkbox"/> Ja Hur många partners? <input type="text"/> 2 <input type="checkbox"/> Nej

12 Vilken typ av boende har du?

- 1 Jag och/eller min partner äger bostaden (inklusive bostadsrätt)
- 2 Jag och/eller min partner har förstahandskontrakt till en hyreslägenhet
- 3 Jag och/eller min partner har andrahandskontrakt eller liknande
- 4 Jag/vi bor hos föräldrar (eller svärföräldrar)
- 5 Övrigt (studentbostad, inneboende, kollektiv, andra släktingar mm.)

13 Vem står som ägare på bostaden eller vem är hyreskontraktet skrivet på?

- 1 Jag själv
- 2 Min partner
- 3 Jag och min partner
- 4 Föräldrar eller svärföräldrar
- 5 Annan närstående
- 6 Hyresvärden (är inneboende)

- 7 Annan, vem?

Frågor om sysselsättning och utbildning**14 Vilken är din och din partners huvudsakliga sysselsättning?****a Jag är:**

- 1 Anställd (även sjukskriven och föräldraledig)
- 2 Egen företagare
- 3 Studerande
- 4 Arbetsökande
- 5 Arbetspraktik, anställningsstöd eller liknande
- 6 "Hemmafru/hemmaman"
- 7 Aktivitets - /Sjukersättning
- 8 Annan, nämligen:

b Min partner är:

(Om du inte har en partner, bortse från denna fråga.)

- 1 Anställd (även sjukskriven och föräldraledig)
- 2 Egen företagare
- 3 Studerande
- 4 Arbetsökande
- 5 Arbetspraktik, anställningsstöd eller liknande
- 6 "Hemmafru/hemmaman"
- 7 Aktivitets - /Sjukersättning
- 8 Annan, nämligen:

- 9 Vet ej:

15 Vilken är din och din partners högsta avslutade utbildning?**a Min:**

- 1 Grundskola eller motsvarande
 2 Gymnasium, yrkesinriktat
 3 Gymnasium, studieförberedande
 4 Eftergymnasial utbildning, mindre än tre år
 5 Eftergymnasial utbildning, tre år eller mer
 6 Folkhögskola, KY-utbildning eller motsvarande
 7 Forskarutbildning
 8 Annan, nämligen:

b Min partners:

(Om du inte har en partner, bortse från denna fråga.)

- 1 Grundskola eller motsvarande
 2 Gymnasium, yrkesinriktat
 3 Gymnasium, studieförberedande
 4 Eftergymnasial utbildning, mindre än tre år
 5 Eftergymnasial utbildning, tre år eller mer
 6 Folkhögskola, KY-utbildning eller motsvarande
 7 Forskarutbildning
 8 Annan, nämligen:

9 Vet ej

16 Vilket år avslutade du och din partner er högsta utbildning?

(Räkna inte kurser/internutbildningar mm kortare än en termin.)

Min utbildning avslutades år:

Min partners utbildning avslutades år:

Vet ej

17 Om du eller din partner studerar. (Även om det inte är er huvudsakliga sysselsättning) Vilken typ av utbildning är det?**a Mina studier:**

- 1 Gymnasium eller KOMVUX
 2 Eftergymnasial utbildning, mindre än tre år
 3 Eftergymnasial utbildning, tre år eller mer
 4 Folkhögskola, KY-utbildning eller motsvarande
 5 Forskarutbildning
 6 Annan, nämligen

b Min partners studier:

(Om du inte har en partner, bortse från denna fråga.)

- 1 Gymnasium eller KOMVUX
 2 Eftergymnasial utbildning, mindre än tre år
 3 Eftergymnasial utbildning, tre år eller mer
 4 Folkhögskola, KY-utbildning eller motsvarande
 5 Forskarutbildning
 6 Annan, nämligen

7 Vet ej

<p>Om varken du eller din partner arbetar gå till fråga 21</p> <p>18 Om du och/eller din partner arbetar. (Även om det inte är er huvudsakliga sysselsättning) Arbetar du/ni:</p>	
<p>a Jag arbetar:</p> <p>1 <input type="checkbox"/> Heltid</p> <p>2 <input type="checkbox"/> Deltid</p>	<p>b Min partner arbetar: (Om du inte har en partner, bortse från denna fråga.)</p> <p>1 <input type="checkbox"/> Heltid</p> <p>2 <input type="checkbox"/> Deltid</p> <p>3 <input type="checkbox"/> Vet ej</p>
<p>19 Är det en fast eller tidsbegränsat anställning?</p>	
<p>a Jag har:</p> <p>1 <input type="checkbox"/> En fast anställning</p> <p>2 <input type="checkbox"/> En tidsbegränsad anställning</p> <p>3 <input type="checkbox"/> Egen företagare</p>	<p>b Min partner har: (Om du inte har en partner, bortse från denna fråga.)</p> <p>1 <input type="checkbox"/> En fast anställning</p> <p>2 <input type="checkbox"/> En tidsbegränsad anställning</p> <p>3 <input type="checkbox"/> Egen företagare</p> <p>4 <input type="checkbox"/> Vet ej</p>
<p>20 Hur många år har du arbetat sedan du var 16 år? (Räkna inte med perioder då du studerat och arbetat extra.)</p> <p>Jag har arbetat: <input type="text"/> år Min partner har arbetat: <input type="text"/> år <input type="checkbox"/> Vet ej</p>	
<p>21 Hur stor inkomst har du och din partner en genomsnittlig månad? Räkna lön (före skatt), arbetslöshetsersättning, ersättning från försäkringskassa, företagarincomester, pensioner mm. Räkna även med inkomster i form av lån och bidrag från CSN. Räkna inte med bidrag så som barn-, bostads- och underhållsbidrag.</p>	
<p>Min inkomst är:</p> <p>1 <input type="checkbox"/> mindre än 10 000 kr/månad</p> <p>2 <input type="checkbox"/> 10 000-17 999 kr/månad</p> <p>3 <input type="checkbox"/> 18 000-22 999 kr/månad</p> <p>4 <input type="checkbox"/> 23 000-29 999 kr/månad</p> <p>5 <input type="checkbox"/> mer än 30 000 kr/månad</p>	<p>Min partners inkomst är:</p> <p>1 <input type="checkbox"/> mindre än 10 000 kr/månad</p> <p>2 <input type="checkbox"/> 10 000-17 999 kr/månad</p> <p>3 <input type="checkbox"/> 18 000-22 999 kr/månad</p> <p>4 <input type="checkbox"/> 23 000-29 999 kr/månad</p> <p>5 <input type="checkbox"/> mer än 30 000 kr/månad</p> <p>6 <input type="checkbox"/> Vet ej</p>
<p>22 Vilken av nedanstående alternativ tycker du bäst beskriver din livssituation?</p> <p>1 <input type="checkbox"/> Min nuvarande situation gör att jag känner mig osäker.</p> <p>2 <input type="checkbox"/> Min nuvarande situation gör att jag känner mig trygg på kort sikt.</p> <p>3 <input type="checkbox"/> Min nuvarande situation gör att jag känner mig trygg på lång sikt.</p> <p>4 <input type="checkbox"/> Min nuvarande situation gör att jag känner mig trygg på både kort och på lång sikt.</p>	

Frågor om dina barn					
23 Är du eller din partner gravid?					
1 <input type="checkbox"/> Ja		2 <input type="checkbox"/> Nej			
24 a Har du biologiska eller adopterade barn som bor tillsammans med dig minst halva tiden?					
1 <input type="checkbox"/> Ja		2 <input type="checkbox"/> Nej			
Barnets födelseår:		Är barnet pojke/flicka?		Till dig som har en partner: Är det ditt och din nuvarande partners barn?	
<input type="text"/>		Pojke	Flicka	Ja	Nej
<input type="text"/>		1 <input type="checkbox"/>	2 <input type="checkbox"/>	3 <input type="checkbox"/>	4 <input type="checkbox"/>
<input type="text"/>		1 <input type="checkbox"/>	2 <input type="checkbox"/>	3 <input type="checkbox"/>	4 <input type="checkbox"/>
<input type="text"/>		1 <input type="checkbox"/>	2 <input type="checkbox"/>	3 <input type="checkbox"/>	4 <input type="checkbox"/>
24 b Har du biologiska eller adopterade barn som inte bor tillsammans med dig, eller bor med dig mindre än halva tiden?					
1 <input type="checkbox"/> Ja		2 <input type="checkbox"/> Nej			
Barnets födelseår:		Är barnet pojke/flicka?			
<input type="text"/>		Pojke	Flicka		
<input type="text"/>		1 <input type="checkbox"/>	2 <input type="checkbox"/>		
<input type="text"/>		1 <input type="checkbox"/>	2 <input type="checkbox"/>		
<input type="text"/>		1 <input type="checkbox"/>	2 <input type="checkbox"/>		

Frågor om din partners egna barn	
<i>Om du har en partner, oavsett om ni bor ihop eller ej:</i>	
25a Har din partner egna biologiska eller adopterade barn som bor tillsammans med honom eller henne minst halva tiden?	
1 <input type="checkbox"/> Ja 2 <input type="checkbox"/> Nej	
Barnets födelseår:	Är barnet pojke/flicka?
<input type="text"/>	Pojke Flicka
	1 <input type="checkbox"/> 2 <input type="checkbox"/>
<input type="text"/>	1 <input type="checkbox"/> 2 <input type="checkbox"/>
<input type="text"/>	1 <input type="checkbox"/> 2 <input type="checkbox"/>
<i>Om du har en partner, oavsett om ni bor ihop eller ej:</i>	
25b Har din partner egna biologiska eller adopterade barn som inte bor tillsammans med honom eller henne, eller bor där mindre än halva tiden?	
1 <input type="checkbox"/> Ja 2 <input type="checkbox"/> Nej	
Barnets födelseår:	Är barnet pojke/flicka?
<input type="text"/>	Pojke Flicka
	1 <input type="checkbox"/> 2 <input type="checkbox"/>
<input type="text"/>	1 <input type="checkbox"/> 2 <input type="checkbox"/>
<input type="text"/>	1 <input type="checkbox"/> 2 <input type="checkbox"/>

Om du inte har egna barn och heller inte väntar barn, gå till fråga 32.

Frågor till dig som har egna barn (biologiska eller adopterade) eller väntar barn.

26 En graviditet kan vara mer eller mindre planerad. Ibland tar det lång tid från det att man bestämt sig till att ett barn är på väg. Hur såg situationen ut för dig?

	För barnet fött år:	För barnet fött år:	För barnet fött år:
	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Graviditeten var ej planerad	1 <input type="checkbox"/>	2 <input type="checkbox"/>	3 <input type="checkbox"/>
Barnet är adopterat	1 <input type="checkbox"/>	2 <input type="checkbox"/>	3 <input type="checkbox"/>
Från det att vi bestämt oss tog det:			
mindre än ett år	1 <input type="checkbox"/>	2 <input type="checkbox"/>	3 <input type="checkbox"/>
mellan ett och två år	1 <input type="checkbox"/>	2 <input type="checkbox"/>	3 <input type="checkbox"/>
mellan två och tre år	1 <input type="checkbox"/>	2 <input type="checkbox"/>	3 <input type="checkbox"/>
mer än tre år	1 <input type="checkbox"/>	2 <input type="checkbox"/>	3 <input type="checkbox"/>

27 Användes någon av nedanstående metoder för att hjälpa er att få barn? (Det går bra att kryssa för flera alternativ)

	Vilket barn?			Genomgår för närvarande sådan behandling
	Barn 1	Barn 2	Barn 3	
Ägglossningstester, el liknande	1 <input type="checkbox"/>	2 <input type="checkbox"/>	3 <input type="checkbox"/>	4 <input type="checkbox"/>
Hormonbehandling (för ägglossning)	1 <input type="checkbox"/>	2 <input type="checkbox"/>	3 <input type="checkbox"/>	4 <input type="checkbox"/>
Insemination (med eller utan hormonbehandling)	1 <input type="checkbox"/>	2 <input type="checkbox"/>	3 <input type="checkbox"/>	4 <input type="checkbox"/>
Provrörsbefruktning, IVF	1 <input type="checkbox"/>	2 <input type="checkbox"/>	3 <input type="checkbox"/>	4 <input type="checkbox"/>
Operation	1 <input type="checkbox"/>	2 <input type="checkbox"/>	3 <input type="checkbox"/>	4 <input type="checkbox"/>
Annan behandling, vilken:				
<input type="text"/>	1 <input type="checkbox"/>	2 <input type="checkbox"/>	3 <input type="checkbox"/>	4 <input type="checkbox"/>
Inget av ovanstående	1 <input type="checkbox"/>	2 <input type="checkbox"/>	3 <input type="checkbox"/>	4 <input type="checkbox"/>

28 Tror du att du kommer att skaffa fler barn inom de närmsta 5-6 åren?

- 1 Ja
 2 Kanske
 3 Troligen inte → Gå till fråga 31
 4 Nej → Gå till fråga 31

29 Hur många fler barn skulle du vilja ha?

- 1 Inga 2 Ett 3 Två
4 Tre 5 Fler än tre 6 Vet ej

30 Tror du att du kommer att kunna få det totala antal barn du önskar?

- 1 Ja → *Gå till fråga 37*
2 Kanske
3 Troligen inte
4 Nej

31 Vad är det som gör dig tveksam? (Det går bra att kryssa för flera alternativ)

- 1 Det är (eventuellt) inte fysiskt möjligt för mig/min partner att få barn
1 Jag tror inte att jag kommer träffa någon att få fler barn med
1 Jag vill nog ha fler barn, men min partner är tveksam
1 Jag tror inte att vi kommer att få råd
1 Jag prioriterar annat i livet, exempelvis arbete och karriär
1 Det känns som om det är lagom med det antal barn vi har
1 Vi behöver en annan bostad om vi ska ha fler barn

1 Andra orsaker, nämligen:

→ *Gå till fråga 37*

Frågor till dig som inte har barn och inte heller väntar barn
32 Tror du att du kommer skaffa (biologiska) barn någon gång?

- 1 Ja
 2 Kanske
 3 Troligen inte → **Gå till fråga 34**
 4 Nej → **Gå till fråga 34**

33 Varför har du ännu inte fått barn? (Det går bra att kryssa för flera alternativ)

- 1 Jag har försökt men inte lyckats än
 1 Jag har ingen partner jag vill ha barn tillsammans med
 1 Jag/min partner behöver en bättre eller mer stabil ekonomi
 1 Vårt förhållande är för nytt
 1 Jag/min partner vill göra annat först
 1 Jag/min partner har inte känt oss mogna
 1 Vi behöver en annan bostad om vi ska ha barn

1 Andra orsaker, nämligen:

→ **Gå till fråga 35**

34 Varför är du tveksam till att du kommer att skaffa barn? (Det går bra att kryssa för flera alternativ)

- 1 Jag vill helt enkelt inte ha barn → **Gå till fråga 37**
 1 Jag tror inte att jag kommer träffa någon att få barn med
 1 Jag prioriterar annat i livet, exempelvis arbete och karriär
 1 Det är (eventuellt) inte fysiskt möjligt för mig/min partner att få barn
 1 Jag vill nog ha barn, men min partner är tveksam
 1 Jag tror inte att jag/vi kommer att få råd

1 Andra orsaker, nämligen:

35 Hur många barn skulle du vilja du ha?

- 1 Inga
 2 Ett
 3 Två
 4 Tre
 5 Fler än tre
 6 Vet ej

36 Använder du och din partner någon av nedanstående metoder för att hjälpa er att få barn? (Det går bra att kryssa för flera alternativ)

- Ägglossningstester, eller liknande
 Hormonbehandling (för ägglossning)
 Insemination (med eller utan hormonbehandling)
 Provrörsbefruktning, IVF
 Operation
 Annan behandling, vilken:
 Inget av ovanstående

Frågor till alla

37 Om du bortser från din egen situation och tänker lite mer allmänt:

a Vilken ålder tycker du är den ideala för en kvinna att få sitt första barn?

- 1 Högst 21 år 2 22-24 år 3 25-27 år 4 28-30 år
 5 31-33 år 6 34-36 år 7 37 år eller mer 8 Ingen åsikt

b Vilken ålder tycker du är den ideala för en man att få sitt första barn?

- 1 Högst 21 år 2 22-24 år 3 25-27 år 4 28-30 år
 5 31-33 år 6 34-36 år 7 37 år eller mer 8 Ingen åsikt

38 Anta att du inom de närmsta 3 åren skulle få barn/fler barn. Vilken effekt tror du detta skulle ha på olika aspekter av ditt liv?

	Mycket bättre	Bättre	Varken bättre eller sämre	Sämre	Mycket sämre	Ingen åsikt
a Möjligheten att göra vad du vill	1 <input type="checkbox"/>	2 <input type="checkbox"/>	3 <input type="checkbox"/>	4 <input type="checkbox"/>	5 <input type="checkbox"/>	6 <input type="checkbox"/>
b Dina möjligheter på arbetsplatsen	1 <input type="checkbox"/>	2 <input type="checkbox"/>	3 <input type="checkbox"/>	4 <input type="checkbox"/>	5 <input type="checkbox"/>	6 <input type="checkbox"/>
c Din ekonomiska situation	1 <input type="checkbox"/>	2 <input type="checkbox"/>	3 <input type="checkbox"/>	4 <input type="checkbox"/>	5 <input type="checkbox"/>	6 <input type="checkbox"/>
d Ditt sexliv	1 <input type="checkbox"/>	2 <input type="checkbox"/>	3 <input type="checkbox"/>	4 <input type="checkbox"/>	5 <input type="checkbox"/>	6 <input type="checkbox"/>
e Närheten mellan dig och din partner	1 <input type="checkbox"/>	2 <input type="checkbox"/>	3 <input type="checkbox"/>	4 <input type="checkbox"/>	5 <input type="checkbox"/>	6 <input type="checkbox"/>
f Din partners möjligheter på arbetsplatsen	1 <input type="checkbox"/>	2 <input type="checkbox"/>	3 <input type="checkbox"/>	4 <input type="checkbox"/>	5 <input type="checkbox"/>	6 <input type="checkbox"/>
g Omvårdnaden och säkerheten när du blir gammal	1 <input type="checkbox"/>	2 <input type="checkbox"/>	3 <input type="checkbox"/>	4 <input type="checkbox"/>	5 <input type="checkbox"/>	6 <input type="checkbox"/>
h Närheten mellan dig och dina föräldrar	1 <input type="checkbox"/>	2 <input type="checkbox"/>	3 <input type="checkbox"/>	4 <input type="checkbox"/>	5 <input type="checkbox"/>	6 <input type="checkbox"/>

På sista sidan i enkäten fanns utrymme för egna kommentarer.

Bilaga 2: Tabeller

Tabell B1

Barnlösa kvinnor och män med och utan en partner. Antal svar samt uppräknat antal i befolkningen

Childless men and women with and without a partner. Number of responses and number of persons in the population

Kvinnor			Män		
Ålder	Antal svar	Uppräknat antal	Ålder	Antal svar	Uppräknat antal
Fast förhållande, bor ihop					
20-27 år	85	157 069	20-29 år	51	161 205
28-33 år	84	58 880	30-35 år	72	89 239
34-40 år	88	38 006	36-44 år	48	52 805
Summa	257	253 955	Summa	171	303 249
Fast förhållande, bor ej ihop					
20-27 år	29	62 655	20-29 år	25	90 089
28-33 år	24	16 687	30-35 år	9	11 415
34-40 år	6	2 594	36-44 år	12	13 346
Summa	59	81 936	Summa	46	114 850
Ej i fast förhållande					
20-27 år	55	106 121	20-29 år	56	207 443
28-33 år	58	37 024	30-35 år	31	38 509
34-40 år	59	25 495	36-44 år	57	68 763
Summa	172	168 640	Summa	144	314 715
Ej svar					
20-27 år	2	3 741	20-29 år	1	5 118
28-33 år	-	-	30-35 år	2	2 479
34-40 år	-	-	36-44 år	-	-
Summa	2	3 741	Summa	3	7 597
Samtliga					
20-27 år	171	329 587	20-29 år	133	463 855
28-33 år	166	112 591	30-35 år	114	141 642
34-40 år	153	66 095	36-44 år	117	134 915
Summa	490	508 273	Summa	364	740 412

Tabell B2

Kvinnor och män med barn efter antal barn. Antal svar samt uppräknat antal i befolkningen*Women and men with children by number of children. Number of responses and number of persons in the population*

Kvinnor			Män		
Ålder 2008	Antal svar	Uppräknat antal	Ålder 2008	Antal svar	Uppräknat antal
Ett barn					
20-27 år	124	10 155	20-29	50	4 751
28-33 år	167	11 657	30-35	65	5 229
34-40 år	181	4 653	36-44	82	3 174
Summa	472	26 465		197	13 155
Gravid med andra					
20-27 år	50	4 137	20-29	33	3 011
28-33 år	66	4 617	30-35	31	2 619
34-40 år	41	1 099	36-44	30	1 161
Summa	157	9 852		94	6 791
Två barn					
20-27 år	182	9 751	20-29	204	12 666
28-33 år	247	18 104	30-35	262	22 741
34-40 år	272	10 074	36-44	220	10 552
Summa	701	37 928		686	45 959
Gravid med tredje					
20-27 år	17	942	20-29	9	593
28-33 år	10	743	30-35	13	1 119
34-40 år	8	335	36-44	5	227
Summa	35	2 020		27	1 939
Tre eller fler barn					
20-27 år	11	454	20-29	32	1 638
28-33 år	13	950	30-35	33	2 881
34-40 år	20	702	36-44	32	1 565
Summa	44	2 106		97	6 084
Gravid med fjärde					
20-27 år	1	79	20-29	1	31
28-33 år	2	147	30-35	1	88
34-40 år	2	50	36-44	2	72
Summa	5	276		4	191
Ej svar					
20-27 år	11	772	20-29	18	1 324
28-33 år	14	970	30-35	8	668
34-40 år	15	400	36-44	9	365
Summa	40	2 142		35	2 357
Samtliga	1 454	80 790		1 140	76 477

Tabell B3**Kvinnor och män med barn efter ålder vid första respektive andra barnets födelse. Antal svar samt uppräknat antal i befolkningen***Women and men with children by age at birth of their first and their second child. Number of responses and number of persons in the population*

Ålder vid första barnets födelse			Ålder vid andra barnets födelse		
	Antal svar	Uppräknat antal		Antal svar	Uppräknat antal
Kvinnor			Kvinnor		
-27 år	465	30 525	-24 år	182	9 466
28-33 år	560	37 021	28-33 år	293	21 046
34+ år	391	11 299	34+ år	336	13 641
Summa	1 416	78 845	Summa	811	44 153
Män			Män		
-29 år	404	30 337	-26 år	182	10 197
30-35 år	412	34 089	30-35 år	309	27 977
36+ år	277	11 979	36+ år	315	16 803
Summa	1 093	76 405	Summa	806	54 977

In English

Summary

This report presents results from a questionnaire survey about women's and men's attitudes towards having children that was conducted during the spring 2009. The survey was conducted to get better knowledge about how women and men regard childbearing and forming families. The sample contained 7 000 women aged 20-40 and men aged 20-44 that were either childless at the end of 2008 or that had their first or second child during 2006.

The survey results show that most of those that have not had children yet want to have children in the future. There does not seem to have been any reduction in the percentage of those who think they will one day have children. This applies despite that the questionnaire was answered during an economic recession. Compared to a similar survey from 2000, there is roughly as large a percentage answering yes or maybe to the question of whether they think they will ever have children.

The most common reasons for not having had children yet is that they wanted to do other things first or did not feel mature enough. Among women and men without partners, the lack of a partner was the most common reason why they were childless. This applies especially to older people. Many also named the time it takes to find the right partner, as a large percentage of childless women and men have had one or more cohabitational relationship.

For a long time it has been most common to have two children. This pattern appears to be holding strong into the foreseeable future. Even presently childless people state that they would like to have two children. Among those with one child already, most would like to have another while the majority of parents with two children do not plan to have more.

One fifth of childless older women and one fourth of men state that they do not want to have children. Many have problems getting pregnant, when they postpone having children to later years. Among the older childless women there are many who have tried but not succeeded in getting pregnant. Many of these have sought

help from for example ovulation testing and artificial insemination in order to have children. Nearly one third have used one or multiple forms of fertility assistance, among those who have had children after age 30.

A note of thanks

We would like to express appreciation to our survey respondents – the people, enterprises, government authorities and other institutions of Sweden – with whose cooperation Statistics Sweden is able to provide reliable and timely statistical information meeting the current needs of our modern society.

List of tables

Do you think you will have children in the future? Percent.....	16
How many children would you like to have? Percent.....	19
Do you think you will have more children in the next 5-6 years? Women and med with one child, by age 2008. Percent.....	26
How many more children would you like to have? Women and men with one child who answered yes or maybe to the question on whether or not they will have more children in the future. Percent.....	27
Do you think you will have more children in the next 5-6 years? Women and men with two children or expecting their second child, by age 2008. Percent.....	28
How many more children would you like to have? Women and men with two children who answered yes or maybe to the question on whether or not they think they will have more children in the future. Percent.....	28
Do you think you will have the number of children you want? Women and men who think they will have more children, by age 2008. Percent.....	29
Persons who answered yes or maybe to the question on whether or not they think they will have more children on why they are not sure they will reach the number of desired children. Women and men. Percent.....	30
Persons who answered probably not or no to the question on whether or not they think they will have more children on why they are hesitant. Women and men. Percent.....	31
Did you use any aid to have children? Women and men, by age at birth of first child.....	33
What age du you think is ideal for a woman to have her first child? Women and men, with and without children, by age. Percent.....	36
What age du you think is ideal for a man to have his first child? Women and men, with and without children, by age. Percent.....	37
If you were to have a/another child during next three years. What effect would it have on different aspects of your life? Women and men with and without children. Percent.....	40
Composition of the sample and response rate.....	48
Response rate by income, civil status and country of birth.....	49
Childless men and women with and without a partner. Number of responses and number of persons in the population.....	65
Women and men with children by number of children. Number of responses and number of persons in the population.....	66

Women and men with children by number of children. Number of responses and number of persons in the population67

List of graphs

Total fertility rate, 1970-2008.....9
Mean age at first birth, 1970-2008. Women and men10
Childless women and men born 1960, 1965 and 1970 by age. Percent11
Childless women and men with and without a partner. Percent.....13
Sometimes it takes a while to become pregnant from the time one decides to have a child. What did your situation look like?
Women and men by age at birth of their first child. Percent.....23
Sometimes it takes a while to become pregnant from the time one decides to have a child. What did your situation look like?
Women and men by age at birth of the second child. Percent.....25

List of terms

andel	proportion	kanske	maybe
antal	number	kvinnna	woman
andra	second	kvinnor	women
andra orsaker	other reasons	kön	sex
barn	child/children	med	with
barnlös	childless	mellan	between
bor ej ihop	do not live together	mer än	more than
bor ihop	live together	mindre än	less than
bättre	better	mycket	much
civilstånd	civil status	månad	month
ej	no/not	män	men
ej planerad	not planned	nej	no
ej svar	no answer	och	and
eller	or	ogift	not married
ensamboende	single person	per	per
ett	one	procent	percent
fast förhållande	in a relationship	sammanboende	married or cohabiting
fjärde	fourth	sexliv	sex life
fler än	more than	skild	divorced
flera alternativ	more than one alternative	summa	total
fyra eller fler	four or more	svar	answer
få	have	svarande	respondent
fått	had	sämre	worse
född i Sverige	born in Sweden	totalt	total
födelse	birth	tre	three
födelseland	country of birth	tredje	third
första	first	troligen inte	probably not
gift	married	två	two
gravid	pregnant	urval	sample
har (inte) använt sig av något hjälpmedel	have (not) used any aid	utan	without
ideal ålder att få sitt första barn	ideal age to have their first child	utlandsfödd	born abroad
inga	no, none	varken eller	neither or
ingen åsikt	no opinion	vet ej	do not know
inkomst	income	vid	at
ja	yes	ålder	age
		år	year
		önskat antal	desired number
		övrigt	other

List of phrases

Det är (eventuellt) inte fysiskt möjligt för mig eller min partner att få barn	It is (perhaps) not physically possible for me and my partner to have children
Jag tror inte jag kommer träffa någon att få fler barn med	I don't think I will meet someone to have more children with
Jag vill nog ha fler, men min partner är tveksam	I think I want more children, but my partner is hesitant
Jag tror inte att vi kommer att få råd	I don't think we can afford it
Jag prioriterar annat i livet, exempelvis arbete och karriär	I prioritize other things in life, for example work and career
Det är lagom med det antal barn vi har	The number of children we have is just right
Vi behöver en annan bostad om vi ska ha fler barn	We need a different dwelling if we are to have more children
Möjligheten att göra vad du vill	The opportunity to do what you want
Dina möjligheter på arbetsplatsen	Your opportunities at your place of employment
Din ekonomiska situation	Your economic situation
Närheten mellan dig och din partner	The closeness between you and your partner
Din partners möjligheter på arbetsplatsen	Your partner's opportunities at her/his place of employment
Omvårdnaden och säkerheten när du blir gammal	The care and security when you get old
Närheten mellan dig och dina föräldrar	The closeness between you and your parents

Explanatory symbols

- Nothing to report (zero value)
- 0 Less than half of the used unit

Demografiska publikationer

- 1999 Från folkbrist till en åldrande befolkning
– glimtar ur en unik befolkningsstatistik under 250 år. Fakta inför 2000-talet. SCB
- 2001 Upp till 18 – Fakta om barn och ungdom 2001. Barnombudsmannen och SCB
- 2002 Upp till 18 – Fakta om barn och ungdom 2002. Barnombudsmannen och SCB
- 2003 Upp till 18 – Fakta om barn och ungdom 2003. Barnombudsmannen och SCB
- 2004 Upp till 18 – Fakta om barn och ungdom 2004. Barnombudsmannen och SCB
- 2007 Upp till 18 – Fakta om barn och ungdom 2007. Barnombudsmannen och SCB

Demografiska rapporter

- 2000:1 Sveriges framtida befolkning
- 2000:2 Barn och deras familjer 1999
- 2001:1 Varför föds det så få barn?
- 2001:2 Arbetsmarknadsstatus och fruktsamhet
- 2001:3 Livslängden i Sverige 1991–2000
- 2002:1 Barnens del av kakan
- 2002:2 Barn och deras familjer 2000
- 2002:3 Livslängd, hälsa och sysselsättning
- 2002:4 Befolkningsåret 2001
- 2002:5 Hur många barn får jag?
- 2002:6 Arbetskraftsinvandring – en lösning på försörjningsbördan?
- 2002:7 Mammor och pappor – om kvinnors och mäns föräldraskap
- 2003:1.1 Barn och deras familjer 2001. Del 1: Tabeller
- 2003:1.2 Barn och deras familjer 2001. Del 2: Texter och diagram
- 2003:2 Flyttströmmar i Sverige 1999–2001
- 2003:3 Befolkningsåret 2002
- 2003:4 Sveriges framtida befolkning – Befolkningsframskrivning för åren 2003–2050
- 2003:5 Sveriges framtida befolkning 2003–2020. Svensk och utländsk bakgrund
- 2003:6 Arbetslöshet och barnafödande
- 2003:7 Barn och deras familjer 2002
- 2004:1 Barnens tid med föräldrarna
- 2004:2 Vad påverkar sjukskrivningarna?
- 2004:3 Barn och deras familjer 2003
- 2004:4 Dödlighet efter utbildning, boende och civilstånd
- 2004:5 Efterkrigstidens invandring och utvandring
- 2005:1 Bostaden, storstaden och barnfamiljen
- 2005:2 Barn och deras familjer 2004
- 2005:3 Familjens betydelse för rörligheten på arbetsmarknaden
- 2005:4 Från folkökning till folkminskning
- 2006:1 Äldres omsorgsbehov och närhet till anhöriga
- 2006:2 Sveriges framtida befolkning 2006–2050
- 2006:3 Barn och deras familjer 2005
- 2007:1 Livslängden i Sverige 2001–2005
- 2007:2 Barn, boendesegregation och skolresultat
- 2007:3 Föräldraledighet och arbetskarriär – En studie av mammors olika vägar i arbetslivet
- 2007:4 Barn och deras familjer 2006
- 2008:1 Arbete och barnafödande. En jämförelse mellan inrikes och utrikes födda
- 2008:2 Barnafödande bland inrikes och utrikes födda
- 2008:3 Anhöriginvandrare och deras familjer
- 2008:4 Invandras flyttmönster
- 2008:5 Ungdomars flytt hemifrån
- 2009:1 Sveriges framtida befolkning 2009–2060

Barn eller inte?

Resultat från en enkätundersökning om kvinnors och mäns inställning till barnafödande

Fruksamheten varierar mycket från en tidsperiod till en annan, trots det får kvinnor i Sverige i genomsnitt två barn. En orsak till upp- och nedgångarna i barnafödandet är att många skjuter familjebildandet på framtiden under sämre ekonomiska tider. Trots dessa generella mönster är beslutet att skaffa barn och bilda familj något som är högst individuellt. För att få bättre underlag till bedömningar av det framtida barnafödandet skickade SCB under våren 2009 ut en enkät där man frågade unga kvinnor och män om deras inställningar till att få barn. I denna rapport presenteras de första resultaten från studien.

En stor del av de som ännu inte blivit föräldrar tror att de kommer att få barn i framtiden. De flesta vill dessutom ha två. Bland de som redan har ett barn vill många ha ett till, medan de med två barn i lägre utsträckning tror att de kommer få fler barn. Den starka tvåbarnsnorm som rått i Sverige ser därmed ut att hålla i sig.

En av de vanligaste orsakerna till varför barnlösa personer ännu inte fått barn är att man inte känt sig mogen eller att man vill göra annat först. Bland de äldre är den vanligaste orsaken att man inte hittat en lämplig partner. Mycket tyder också på att det tar tid att hitta rätt. Många av de som inte hade några barn när de besvarade enkäten hade ett eller flera samboförhållanden bakom sig.

Då fler skjutit familjebildningen högre upp i åldrarna är det många äldre utan barn som upplever svårigheter att bli gravida, och många har använt sig av hjälpmedel så som ägglossningstester för att få barn.

ISSN 1654-1510 (online)

ISSN 0283-8788 (print)

ISBN 978-91-618-1499-2 (print)

All officiell statistik finns på: **www.scb.se**

Kundservice: tfn 08-506 948 01

All official statistics can be found at: **www.scb.se**

Customer service, phone +46 8 506 948 01